

Handelingen

2 - 3 - 4 - 5

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1981 - 1982

Vergaderingen van januari **1982**

LEGALISATIE VRIJE RADIO'S
WERKING INTERNATIONAAL CULTUREEL CENTRUM
INFRASTRUCTUURWERKENSOCIALEWOONWIJKEN
DRINGENDE WERKEN BESCHERMDE MONUMENTEN
FINANCIERING MONUMENTENZORG
SAMENSTELLING HOGE RAAD OPENBARE BIBLIOTHEKEN EN
NEDERLANSTALIGE PROVINCIALE COORDINATIECOMITES
BRT-SERIE COLLABORATIE TWEEDE WERELDOORLOG
VASTE COMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT
SAMENSTELLING COMMISSIES
BELEIDSVERKLARING VLAAMSE EXECUTIEVE
AANPASSINGEN REGLEMENT VAN ORDE
WERKING EN TAAKVERDELING VLAAMSE EXECUTIEVE
RESTAURATIE RETABEL PAROCHIEKERK O-L-V-LOMBEEK
VERTROUWENSKWESTIE
BELANGENCONFLICT

Inhoud

Nr. 2 25 januari 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 23

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 23

Voorstellen van decreet
Indiening, blz. 23

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 63)
Indiening, blz. 24

Boodschappen, blz. 24

Rouwhulde, blz. 24

Motie van orde

Voorstel tot wijziging van de agenda, blz. 24

Sprekers : de heren A. De Beul, J. Van Elewycq, G. Verhaegen

Dringende vraag (R.v.O. art. 64,5)

Dringende vraag van de heer C. Moors tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de legalisatie van de vrije radio's, blz. 25

Vragen (R.v.O. art. 64)

Vraag van de heer R. Declercq tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de werking van het Internationaal Cultureel Centrum, blz. 26

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud over de subsidiëring en de coördinatie inzake infrastructuurwerken in sociale woonwijken, blz. 26

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de subsidiëring van dringende werken aan beschermde monumenten, blz. 27

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de bekrachtiging van het financieringsbesluit voor de monumentenzorg, blz. 28

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de samenstelling van de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken en de Nederlandstalige provinciale coördinatiecomités, blz. 28

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de in het vooruitzicht gestelde dertigdelige BRT-serie over de collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog, blz. 28

Samenstelling van een commissie
Benoeming, blz. 29

Vaste Commissie voor Taaltoezicht

Voordracht van kandidaten voor de benoeming van vijf vaste en vijf plaatsvervangers

de leden, blz. 30

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Mededeling van de Vlaamse Executieve, blz. 30

Spreker : de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Samenstelling van een commissie
Benoeming, blz. 34

Regeling van de werkzaamheden, blz. 35

Nr. 3 26 januari 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 37

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 37

Voorstel van decreet
Indiening, blz. 37

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 63)
Indiening, blz. 37

Mondelinge vraag (R.v.O. art. 64)
Indiening, blz. 37

Reglement van orde - Aanpassingen
Bespreking, blz. 37

Sprekers : de heren J. De Seranno, verslaggever, A. De Beul, O. Van Ooteghem

Regeling van de werkzaamheden, blz. 43

Interpellaties (R.v.O. art. 65)

Interpellatie van de heer J. Van Elewycq tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de werking van de Vlaamse Executieve, blz. 43

Sprekers : de heren J. Van Elewycq, O. Van Ooteghem, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Reglement van Orde - Aanpassingen
Hoofdelijke stemming, blz. 50

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de taakverdeling binnen de Vlaamse Executieve, inzonderheid de met machtoverschrijding genomen beslissing van 22 december 1981 waarbij aan de Voorzitter van de Executieve de bevoegdheid „Financiën en Begroting” inzake de culturele en persoonsgebonden materies wordt toegewezen, blz. 51

Sprekers : de heren A. De Beul, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, O. Van Ooteghem

Mededeling van de Voorzitter, blz. 58

Samenstelling van Commissies
Benoeming, blz. 58

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen
Debat, blz. 60

Sprekers : de heren G. Verhaegen, L. De Greve, P. Van Grembergen, N. De Batselier, E. Vankeirsbilck, A. De Beul, W. Taelman, E. Baldewijns, J. Caudron

Regeling van de werkzaamheden, blz. 93

Nr. 4 27 januari 1982
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 95

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 95

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen
Debat (Voortzetting), blz. 95

Sprekers : de heren H. Boel, G. Caudron

Regeling van de werkzaamheden, blz. 103

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen
Debat (Voortzetting), blz. 103

Sprekers : de heren A. Denys, J. Dupré, W. Seeuws, M. Capoen, E. Desutter, E. Beysen, mevrouw M. Smet

Regeling van de werkzaamheden, blz. 118

Nr. 5

27 januari 1982
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 119

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 119

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1

Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen

Debat (Voortzetting), blz. 119

Sprekers : de heren G. Temmerman, A. Bourgeois, V. Anciaux, T. Delahaye, G. Anthuenis, J. Sleenckx, K. Dillen, H. Weckx, W. Jorissen, mevrouw W. Demeester-De Meyer, de heren F. Vermeiren, G. Gabriels, B. Cools,

A. Steverlynck, J. Valkeniers, G. Cardoen, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, I. Van Belle

Motie betreffende een belangenconflict
Indiening, blz. 152

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1

Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen

Debat (Voortzetting), blz. 152

Sprekers : de heren J. Valkeniers, A. Diegenant, O. Van Ooteghem, C. Moors, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgele-

genheid, J. Van Elewyck, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid

Motie houdende vertrouwenskwestie tot besluit van de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

Hoofdelijke stemmingen, blz. 164

Sprekers : de heren V. Anciaux, T. Delahaye

Motie betreffende een belangenconflict

Bespreking, blz. 166

Sprekers : de heren V. Anciaux, L. Van den Brande

Hoofdelijke stemming, blz. 168

Regeling van de werkzaamheden, blz. 169

4e vergadering

Woensdag 27 januari 1982
Morgenvergadering

VOORZITTER : de heer J. Pede

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— **De vergadering wordt geopend om 10 uur.**

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

E. Cuvelier, J. De Loore-Raeymaekers, J. Nutkewitz, G. Sprockeels, M. Van Puymbroeck, gezondheidsredenen.

E. De Groot, L. Dhoore, P. Peeters, buitenslands.

K. Dillen, F. Houben, A. Laridon, L. Van den Brande, V. Vanderheyden, ambtsverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Presentielijst (R.v.O. art. 31, 1 en 3)

G. Beerden, K. Blanckaert, C. B. oeraeve-Derycke, J. Chabert, E. Cooreman A. Coppieters, A. d'Alcantara, R. De Backer-Van Ocken, C. De Clercq, A. Diegenant, L. Kelchtermans, A. Lavens, C. Marchand, C. Moors, F. Piot, M. Rutten, H. Suykerbuyk, F. Swae-

len, M. Tyberghien-Vandenbussche, R. Van Rompaey, G. Willems, R. Windels.

J. Bascour, A. Claes, F. Colla, Jan Daems, A. De Winter, F. Grootjans, H. Lahaye, L. Pans, M. Van Daele, M. Van den Poel-Welkenhuysen, J. Vandermarliere, H. Vanderpoorten, E. Vandersmissen, L. Van de Velde, W. Van Renterghem, F. Verberckmoes, F. Vermeiren.

E. Baldewijns, G. Bossuyt, M. Bourry, O. Carpels, W. Claes, M. Colla, B. Cools, N. De Batselier, H. De Loor, L. Detiege, J. Férir, I. Julliams, J. Mangelschots, H. Rubens, J. Sleenckx, G. Temmerman, L. Tobback, F. Van Acker.

V. Anciaux, F. Baert, J. Caudron, A. De Beul, H. De Bruyne, W. Desaeyere, J. Desseyn, W. Jorissen, W. Kuijpers, O. Meyntjens, W. Peeters, J. Thys, J. Valkeniers, L. Van Biervliet, J. Van Boxelaer, O. Van Ooteghem.

L. Dierickx.

T. Delahaye.

J. Peetermans.

BELEIDSVERKLARING VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE — 21(1981-1982) — Nr. 1

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67, 9) van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het

retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen

Debat (Voortzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van het debat over de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve met de daaraan toegevoegde interpellatie van de heer Valkeniers tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen.

De heer Boel heeft het woord.

De heer H. Boel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, dames en heren, uiteindelijk ben ik erover verheugd dat er dan toch nog een gezamenlijke beleidsnota is tot stand gekomen, zodanig dat wij ergens nog bespaard bleven van datgene wat ik zou durven noemen een dag van schande en van schaamte, mochten wij hier meerdere beleidsnota's hebben moeten aanhoren.

Mijnheer de Voorzitter, het is niet mijn bedoeling door één of andere minder doordachte uitspraak de moeilijke weg van de Vlamingen naar een door de staatshervorming mogelijk gemaakt eigen beleid, hier vandaag met nieuwe hinderpalen te bezaaien. Maar ik wil er wel aan toevoegen dat, wie vastberaden opkomt voor de rechten van alle Vlamingen, welke ook hun levensbeschouwing weze, wie nauwkeurig toeziet of niet door

Boel

onwil of onbegrip van andere volksgenoten de nieuwe staatsstructuren slechts aan een deel van Vlaanderen meesterschap in eigen huis zouden verlenen, niemand, tot welke partij hij of zij ook behoort, mag worden aangezien als een onvruchtbare probleemmaker.

Ik vind het dan ook mijn plicht, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, uiting te geven aan mijn gevoelens van schaamte, ik zou zeggen mijn gevoelens van ontgoocheling bij de wijze waarop deze beleidsverklaring, die in de allereerste plaats toch uw beleidsverklaring is, tot stand is gekomen.

Solidair met Vlamingen opkomen voor de rechten van dit volk is voor ons allemaal een hartverheffende strijd. Maar door eigen volksgenoten vernederd en belachelijk gemaakt worden in de ogen van wie ons omringen, is meer dan een Vlaming kan verdragen.

Mijnheer de Voorzitter, voor het eerst in onze geschiedenis kregen wij een autonome Vlaamse regering. Voor het eerst in onze geschiedenis kan nu ook een eigen autonoom beleid worden gevoerd. En wat kregen wij te zien? Dat eigen regering, eigen macht werd ingeruild voor krenterigheid, bekrompenheid, onderlinge ruzie en zelfs een noodzakelijk gebleken verhaal bij de Raad van State om bevoegdheidsafbakening te kunnen vaststellen.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, door uw schuld werd Vlaanderen belachelijk gemaakt; door diegene die het voorrecht had, en dat bent u, mijnheer de Voorzitter, aan Vlaanderen voor het eerst autonoom een eigen beleid voor te stellen.

Het was inderdaad zo dat het ogenblik gekomen was een aanvang te maken met de maatschappelijke invulling van een deel- of bondstaat en daarvoor volstond het eenvoudigweg de mentale openheid te ontwikkelen naar een open, verdraagzaam, filosofisch en ideologisch pluralistisch Vlaanderen. De structuren waren inderdaad uiteindelijk voorhanden om de interne verdeeldheid en verscheidenheid op te ruimen. Wij waren aan

het ogenblik gekomen waarop wij de middelen hadden om een levend bewijs te leveren – u sprak wel van een levend geweten – van maatschappelijke volwassenheid en van intellectuele openhartigheid.

Ik weet dat geen enkele emancipatiebeweging voltooid is, maar met onze eigen Vlaamse regering stonden wij wellicht voor een historisch keerpunt in de Vlaamse beweging. Na 150 jaar soms harde, soms ontmoedigende Vlaamse strijd ontwaarden wij de mogelijkheid om die oude droom van autonoom zelfbeschikkingsrecht werkelijkheid te zien worden. Indien wij althans bewust solidair over alle ideologische verschillen heen de ons gegeven Vlaamse macht hiervoor zouden aanwenden.

Mijnheer de Voorzitter, wat kregen wij daarvoor in de plaats? Dagen lang een kortzichtig gehaspel, als het ware de antipool van een grootschalige visie bij de verdeling van de bevoegdheden en de opstelling van uw beleidsnota.

Toen ik in mijn eerste openingstoespraak van datgene wat toen nog de Cultuurraad genoemd werd, stelde dat, wanneer wij ons resoluut begeven op de weg die moet leiden naar een federale Staat, hieraan een beleidsvisie moet voorafgaan die de kleinschaligheid van het lokale politieke gebeuren of ongebeuren overstijgt, kan ik niet bevroeden dat ik hier vandaag als het ware zou dienen te treuren over datgene wat ik zou kunnen en durven noemen een bijna verloren droom.

Deze Vergadering – die nu vandaag uitgegroeid zou moeten zijn tot het eerste Vlaamse Parlement die haar aandacht niet alleen aan het direct culturele, maar aan alle fundamentele problemen van onze volksgemeenschap dient te wijden, wordt vandaag vernederd door de wijze waarop de beleidsnota van haar eerste regering tot stand is gekomen.

Want wat krijgen wij? In de plaats van een enthousiasmerende beleidsvisie krijgen wij nu, althans op menig vlak, de weerslag voorgeschoteld van een dagenlang gekibbel over preciese afbakening van bevoegdheden. In de plaats van een dynamische visie in

Europees perspectief krijgen wij vandaag, in uw beleidsnota, een gemene deler van partisane benaderingen. In de plaats van een dynamische continuïteit, een continuïteit die stoelt op inzicht maar met de bereidheid dit inzicht telkend opnieuw te toetsen, krijgen wij als het ware de reststukken voorgeschoteld van een afstandse mentaliteit van verstarde denkpatronen en van een dogmatische leefwereld zodanig dat zelfs een akkoord werd verhinderd over de persoonsgebonden materies, dit wil zeggen juist die materies die de Vlaamse mens in zijn eigen leven direkt aanbelangen. Het is die Vlaamse mens, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve – en u heeft er enigszins op gezinspeeld – die sedert jaar en dag wordt begroet en bejubeld om zijn gastvrijheid, zijn open onthaal en ontmoetingsmentaliteit.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, niet alleen aan u, maar ook aan de dames en heren van de Executieve die hier niet aanwezig zijn, wens ik in het bijzonder uw aandacht te vragen . . .

Minister G. Geens : Mag ik de collega's Poma en Lenssens verontschuldigen voor hun afwezigheid? Zoals de Voorzitter van de Vlaamse Raad ook bekend is, zijn deze heren naar Den Haag voor het bijwonen van de uitwisseling van de akte van bekrachtiging van het Nederlands Taalunieverdrag.

De heer H. Boel : Ik neem er akte van dat de Ministers Poma en Lenssens verontschuldigd zijn en dat de andere leden van de Vlaamse Executieve afwezig zijn zelfs zonder kennisgeving van afwezigheid, maar ik ga akkoord, mijnheer de Voorzitter, dat u als Voorzitter van de Vlaamse Executieve heel die Executieve hier vertegenwoordigt.

Minister G. Geens : Behoudens Minister Akkermans die een auto-ongeval heeft gehad en uiteraard verhinderd is hier aanwezig te zijn.

De heer H. Boel : Dan deel ik in de bekommernis voor het ongeval dat hem is overkomen.

Aan u, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve en aan Minister Galle, hier aanwezig, vraag ik met aandrang dat dit natuurlijk erfgoed,

Boel

dat wij gekregen hebben, in een breeddenkend beleid, respectvol voor de andersdenkenden en ook met een warme sympathie voor degenen onder ons die hun zoektocht binnen anderen plooiën volbrengt zou worden doorgetrokken. De puurste beleving van de democratie voltrekt zich in een hoogstaand begrip voor wie die zoektocht naar het geluk op andere wegen en eigen risico onderneemt. Ik meen dat alleen dit soort van beleid zinvol is en alleen maar zinvol kan zijn voor de groei van een pluralistische geestesgenootschap waarop niet alleen Vlaanderen, maar waarop alle Vlamingen en ieder van ons zonder uitzondering recht heeft. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer G. Cardoen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter van deze Vlaamse Raad, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik geloof dat wij mogen zeggen dat deze beleidsverklaring getuigt van een open en dynamische beleidsvisie.

Er steken heel wat goede voornemens achter. Vraag blijft of de financiële middelen tijdig zullen voorhanden zijn om dit beleid waar te maken.

Het is duidelijk dat de uitbreiding van de bevoegdheden naar de Vlaamse regering toe moet gepaard gaan met eigen financiële verantwoordelijkheid.

Ik ben echter enigszins bevreesd dat, gezien het feit dat een aantal beleids-opties afhankelijk worden gemaakt van de houding van de nationale regering, deze laatste in sommige gevallen veeleer remmend dan stimulerend zou kunnen optreden.

We stellen echter onze hoop in het overlegorgaan dat zal moeten instaan voor een goede coördinatie en overleg tussen de nationale regering en de Executieven van de Gemeenschappen en van de Gewesten.

In deze bespreking, mijnheer de Voorzitter, zal ik het voornamelijk hebben over hoofdstuk V van uw beleidsnota, met name de ondergeschikte besturen.

Toch wens ik vooraf over een paar materies die nauw aansluiten bij het lokale en provinciale beleid enkele beschouwingen te maken of vragen te stellen.

Met voldoening heb ik genoteerd dat de Vlaamse Executieve alle beschikbare middelen gaat aanwenden om de werkloosheid te bestrijden en dan denkt men onder meer aan de verdere uitbouw van maatregelen zoals BTK of tewerkstelling van werklozen. Mag ik hier ook de aandacht van de Vlaamse deelregering vragen opdat, bij het uitvaardigen van nieuwe of uitgebreider maatregelen, zou gedacht worden aan een verplichte indienstneming van een vast percentage werkloze minder-validen die precies zoals bij het vast personeel van de rijksbesturen een kans zouden dienen te krijgen in de openbare diensten, vzw's en ondernemingen in hoedanigheid van stagiair, BTK'er of tewerkgestelde werkloze. Ook de ondergeschikte besturen kunnen hier zeker hun steentje bijdragen. Het mag niet dat onze minstbedeelden en zeker niet in deze crisistijd op de drempel blijven staan.

Trouwens, in de rubriek die handelt over het gehandicaptenbeleid wordt mijn voorstel meteen beaamd door er op te wijzen dat het gewone arbeidsmilieu best is aangewezen voor de tewerkstelling van gehandicapten.

Een woord over het waterbeleid. Ik ben bezorgd en met mij vele Vlaamse gemeentebesturen over het mogelijke tekort aan drinkwater dat de bevolking in bepaalde gewesten gelegen binnen Vlaanderen, onder meer het Pajottenland en Zuid-Oostvlaanderen, voor de eerste jaren bedreigt. Uw beleidsnota maakt mededeling van het feit dat Vlaanderen moet streven naar eigen waterbevoorrading. Ik zou durven aandringen om alle prioriteit te verlenen tot aanleg van bepaalde spaarbekkens voor drinkwater die het niet alleen moeten mogelijk maken de bevolking te bevoorraden, maar tevens Vlaanderen zelf te laten beslissen over kostprijs van produktie en tarieven voor verbruik. Voor bepaalde Vlaamse gewesten en gemeenten die noodgedwongen hun drinkwater winnen uit Wallonië is het vandaag de dag zo, dat de aanvoer voor de komende jaren onvoldoende zou kunnen zijn

en daarboven dat bijvoorbeeld de provincie Henegouwen een exporttaks heft ten belope en ten koste van de Vlaamse verbruiker van 1,64 frank per m³. Deze bijtaksen drukken ontegensprekelijk op het Vlaamse gezinsbudget. Wij moeten dus ook hier zo vlug mogelijk het beheer in eigen handen krijgen.

De Vlaamse Executieve neemt zich voor de staatskundige uitbouw van de Vlaamse Gemeenschap verder door te zetten.

In het licht van de intentieverklaring om ter zake het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger te brengen en geen nieuw Vlaams gemeenschapscentralisme op te bouwen, zal ruime aandacht moeten gaan naar de plaatselijke en provinciale besturen.

Talrijke gemeenschaps- en plaatsgebonden aangelegenheden die door de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de Vlaamse Raad werden toevertrouwd, liggen immers in de directe bevoegdheidssfeer van de ondergeschikte besturen. De wet van 8 augustus 1980 heeft uiteraard de bevoegdheden van deze besturen ongemoeid gelaten en als dusdanig hun autonomie niet aangetast.

Wij zullen nochtans het onderzoek naar de werkelijke verhoudingen met de gemeentelijke en provinciale gezagdragers niet uit de weg mogen gaan en dan moeten wij de concrete inhoud van het begrip «autonomie» niet enkel vanuit juridisch oogpunt bekijken, doch veeleer vanuit de politieke realiteit. Wij kennen grotendeels het feitenmateriaal en de uitgebreide inventaris van studies, voorstellen, nota's, suggesties en kritische analyses in verband met de rechtmatige eisen van de gemeenten en provincies.

Ik zou daarom, mijnheer de Voorzitter, willen pleiten voor een soort herbronning op basis van wat de Grondwetgever trouwens in artikel 108 on-dei meer heeft gewild.

Het beginsel van autonomie houdt, eensdeels in dat een voldoende bevoegdheidsterrein voor de ondergeschikte besturen blijft bestaan en wordt aangepast aan de moderne maatschappelijke context waarop deze kan worden Uitgeoefend en ander-

Cardoen

deels, dat daarboven de nodige financiële middelen ter beschikking zijn om hun opdrachten uit te voeren.

De echte autonomie zal ongetwijfeld teloor gaan zonder oplossing voor de huidige financiële moeilijkheden. Daartegen zal een financieel evenwicht ruimte scheppen voor een grotere zelfstandigheid en ontplooiingskansen.

Wij zijn ons ervan bewust dat het verwezenlijken van volledige budgettaire autonomie een niet direct haalbaar streefdoel moet zijn.

De noodklok die de laatste jaren als een constante blijft luiden en die hier al herhaaldelijk aan bod is gekomen betreffende de beperkte geldmiddelen die ter beschikking worden gesteld van de gemeenten zou dan ook eindelijk gehoor moeten vinden onder vorm van concrete beleidsmaatregelen. Het is niet onze bedoeling hier gedetailleerd op in te gaan; trouwens collega Vankeirsbilck heeft dat in dit debat gisteravond voldoende aange-toond.

Regelmatig vinden we ook in beleidsverklaringen terug dat het administratief toezicht dient versoepeld als noodzaak tot herstel van deze gemeentelijke autonomie.

Nu de zesjarige cyclus van het gemeentebestuur na de grote fusieoperatie weldra ten einde loopt, past het in het kader van de verdere voltooiing van de staatshervorming eindelijk werk te maken van een nieuwe toezichtsregeling.

De lokale bestuursorganisatie zoals zij sedert de fusies van gemeenten is herdacht, brengt mee dat de begrippen «gemeentelijke autonomie» en «administratief toezicht» zoals daar traditioneel inhoud werd aan gegeven; een grondige evolutie hebben ondergaan. Aan de schaalvergroting van gemeenten ontbreekt als sluitstuk van de fusieoperatie een gemoderniseerde gemeentewet en een soepeler toezichtsregeling.

Daar waar de aanpassing van de gemeentewet taak is gebleven van de nationale wetgever, heeft artikel 7 van

de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen de organisatie van de procedures en de uitoefening van het toezicht aan onze Vlaamse Raad en Executieve toegespeeld met uitzondering van bepaalde gemeenten. Aangezien enkel «de organisatie van de procedures» en niet «de gehele organisatie» van het toezicht werd geregionaliseerd onderstellen beleidsopties op dit stuk samenspraak met de nationale wetgever om tot een harmonisch geheel te komen.

Hoe dan ook vragen wij een pragmatische aanpak op basis van overleg en geen verlamdend juridisch steekspel. Op die wijze hopen wij een zekere rigiditeit te zien wegvallen in de complexe waaier van «definitieve en voorlopige toezichtsregelingen» totdat de staatshervorming zal zijn voltooid. Trouwens wij zijn ervan overtuigd dat thans reeds belangrijke stappen in die richting kunnen worden gezet. Naar mijn gevoel moet de hervorming ten gronde zich laten inspireren door de volgende grote beginselen: zoveel mogelijk decentraliseren en deconcentreren naar het «intermediair bestuursniveau». Vanuit dit beginsel zullen de provincies een belangrijke rol kunnen spelen omdat zij dicht bij het bestuur en de burger staan en daardoor de psychologische en sociologische afstand ten opzichte van de plaatselijke besturen verkleint. Aldus groeit de mogelijkheid tot samenspraak en voorafgaande contracten om een consensus over bepaalde beslissingen te bereiken. Deze hervorming biedt ons een enige kans te streven naar vereenvoudiging, eenvoudigheid, grotere doorzichtigheid, snellere besluitvorming, rechtlijnigheid, in één woord «versoepeling» zoals het beleidsprogramma voorziet.

Meer dan een noodzaak is het wegwerken van tegenstrijdigheden en dubbel gebruik van toezichtsprocedures die op eenzelfde materie toepasselijk zijn krachtens eensdeels organieke wetten en anderdeels de wetten die deze materies beheersen.

Binnen de grenzen van deze ganse hervorming moet de provincie hier nieuwe kansen krijgen om de haar toegedachte brug- en schakelfunctie waar te maken. Hierbij zal meer en meer de klemtoon gelegd worden op

De heer H. Boel (SP), Ondervoorzitter, voert het woord

een verschuiving van de toezichtsbevoegdheid naar het politieke beleidsniveau, namelijk de bestendige deputatie.

En dan is er nog het artikel 16 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen. Dit artikel bepaalt dat de provinciale belastingsreglementen die bestonden op 31 juli 1981, zouden worden verlengd tot 31 december 1982, indien er geen wet zou aangenomen zijn die het vervangingsinkomen regelde. Dit is inderdaad niet gebeurd. Het blijkt duidelijk dat de regeling van het vervangingsinkomen een alles behalve gemakkelijk zaak is. De verschillende gesuggereerde voorstellen leiden steeds tot onrechtvaardigheden, zowel tussen Vlaanderen en Wallonië als onder de Vlaamse provincies zelf. Daarenboven moet men onder ogen nemen dat indien men het vervangingsinkomen zou baseren op dotaties, dat ook geen zekerheid voor de provincies biedt. Kijk wat al jaren lang is gebeurd met het Gemeentefonds en het Provinciefonds, namelijk het systematisch verminderen van het wettelijk aandeel. De eenvoudigste en de meest doeltreffende oplossing zou er

Cardoen

in bestaan het artikel 16 gewoonweg af te schaffen. Een financieel vacuüm, wat heel zeker niet uitgesloten is, zou desastreus zijn en zou ook zware sociale problemen veroorzaken. Men kan immers het provinciaal personeel niet in de kou laten staan voor wat de uitbetaling van de lonen of de wedden betreft, om dit maar als voorbeeld te citeren. Men mag niet vergeten dat bepaald werd dat de bestaande belastingreglementen verlengd worden tot 31 december 1982, maar dat deze ontvangsten aldus stagneren, terwijl de lasten stijgen, onder meer de personeelskosten, de intrest- en aflossingslasten om maar enkele verplichte uitgaven te vermelden. En wat met nieuwe initiatieven? Op deze wijze is het een titanenwerk een begroting in evenwicht te houden! Door de autonomie en het dynamisme van de provincie op de helling te zetten via het kortwieken van hun financiële middelen, brengt men de instelling zelf in gevaar. Het installeren van de Vlaamse Raad en het tot stand komen van de Vlaamse Executieve is een goede zaak, maar . . . wij moeten oppassen dat wij niet vervallen in een van de fouten van het nationaal beleidsniveau en de nationale regering.

Een fout die reeds zoveel keren aangeklaagd werd, niet alleen door Parlementsleden maar ook door onder meer wetenschappelijke middelen, met name decentralisatie. Wij lopen reëel het gevaar de weg in te slaan naar een gewestelijk centralisme, dat terwijl in de ons omringende landen ernstig werk wordt gemaakt van de decentralisatie. Rijken we bijvoorbeeld naar de nieuwe Franse wet inzake de decentralisatie, waarvoor het initiatief kwam van de Eerste Minister Pierre Mauroy en van Minister van binnenlandse zaken en decentralisatie Gaston Defferre.

Indien men de provincie als het beleidsniveau op supra-lokaal vlak wil behouden, zoals de beleidsverklaring dit stelt, dan moet men hen dan ook volwaardige mogelijkheden geven. Dit betekent concreet: de financiële middelen ernstig waarborgen, onder meer door het teruggeven van de provinciale fiscaliteit, hun de nodige be-

voegdheden geven en laten behouden, de provincies, en meer bepaald de provincieraad en de bestendige deputatie als volwaardige gesprekspartner beschouwen bij beslissingen van de Raad en de Executieve waarbij zij betrokken worden, hetzij financieel, hetzij anders, werk maken van de modernisering van de provinciale instelling en meer bepaald de hervorming van de provinciewet. De provincies werken namelijk nog in grote mate onder de praktisch ongewijzigde wet van 1836. Een wet die bijna 150 jaar oud is. Iedereen in deze vergadering beseft in welke mate het België van 1836 verschilt van het België 1982. Het is bijna onmogelijk te begrijpen hoe onze provincies in dit voor-eeuws wettelijk stramien nog zo'n degelijk beleid kunnen leveren, hoe zij desondanks slagen in te spelen op de huidige noden . . . en toch doen ze het, dank zij de inzet van de provinciale mandatarissen.

Enkele jaren geleden, hiermee wil ik besluiten, mijnheer de Voorzitter, verklaarde één welgekend oud-Parlements lid in een tijdschrift «Als de provincies niet bestonden, moesten ze uitgevonden worden». Ik kan mij hier volledig bij aansluiten en ik meen dat er ook velen van ons, bij nader inzicht, dit zullen kunnen beamen.

Tot daar, mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, een aantal bedenkingen en suggesties die ik wenste te maken inzake de ondergeschikte besturen. (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

De heer J. Somers (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Gemeenschapsminister, heren Gemeenschapsministers, collega's, nu de tenuitvoerlegging van de wetten op de staatsvorming in een nieuwe fase treedt door de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve en door de mededeling van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve kunnen we geen afwachtende houding aannemen ten aanzien van de uitvoering van de beleidsopties die hier werden geformuleerd. Evenmin kunnen we ons een kritische benadering zondermeer

veroorloven.

Het positieve dat we in sommige intenties van de gemeenschapsregering en in de mededeling namens de gemeenschapsministers terugvinden, kan immers bijdragen tot de verdere ontwikkeling in het groeiproces naar een Vlaamse zelfstandigheid.

Wij moeten echter schijn en werkelijkheid onderscheiden. Wij zijn niet ongevoelig voor symboliek, maar symboliek en sentiment mogen niet gebruikt worden om de waarheid te verdoezelen. Schijn is bijvoorbeeld het embleem van de Executieve en het plaatsen van de Leeuvenvlag met rode tong en rode klauwen in deze zaal. Werkelijkheid is dat Vlaanderen het Belgische huishouden financieel in stand houdt en dagelijks 1 miljard belastinggeld aan Brussel en Wallonië kwijtspeelt. Ook na deze nieuwe fase van het groeiproces naar Vlaamse zelfstandigheid.

Schijn is te spreken over een zelfstandige uitvoerende macht voor Vlaanderen. Werkelijkheid is dat wij tevreden moeten zijn met de dotaties van een centrale regering, de *ristorno's* en de voor Vlaanderen nadelige verdeelsleutels om die macht wat gestalte te geven. Dat we tevreden moeten zijn met de beperkte financiële middelen en bevoegdheden. De werkelijkheid is, dat ondertussen de aangroei van de werkloosheid in Vlaanderen onverminderd verdergaat, terwijl we in 'een zelfstandig Vlaanderen over de middelen zouden beschikken om nieuwe toekomstperspectieven voor onze jeugd en de jongeren uit te bouwen en om de kansarmen uit de staat van behoeftigheid te halen.

De werkelijkheid is, dat we alle facetten van het maatschappelijk leven, die men persoons- en plaatsgebonden materies noemt, niet die vrije ontplooiing kunnen geven die we er aan geven, omdat de derde dimensie ontbreekt, namelijk de volksgebonden aangelegenheden, namelijk die gebieden van de machtsuitoefening die een natie tot een staat verruimen, zodat we zelf het lot van het Vlaamse volk zouden kunnen bepalen.

Belangrijk is dan ook niet of de vertegenwoordigers van het Vlaamse volk in deze Raad het vertrouwen schen-

Somers

ken of weigeren aan de beperkte uitvoerende macht die onze Gemeenschap kon verwerven. Belangrijk is echter wel te weten dat de vertegenwoordigers van het volk in deze Raad deze beperkte uitvoerende en decentrale macht in de kortst mogelijke tijd zullen verdiepen tot alle materies die kenmerkend zijn voor een eigen staatsgezag. De bevoegdheden en de middelen waarover we thans beschikken, kunnen ons immers niet bevredigen.

Wanneer we die visie niet uitdrukkelijk in de beleidsverklaring terugvinden, wanneer de uiteenzettingen van de collega's van de andere partijen niet duidelijk in die richting wijzen, dan weten we dat de politieke wil aanwezig is om het moeizaam groeiproces naar politieke zelfstandigheid van Vlaanderen verder te zetten. Wij benadrukken het woord «moeizaam», wat doet uitschijnen dat men genoeg neemt met «bedelen aan de poort van de zogenoemde machtselites», dat men de volgende generaties in Vlaanderen opnieuw gaat belasten «met Vlaams te bewegen», dat men opnieuw energie en tijd wenst te verspillen aan het afmeten van de wegen der geleidelijkheid, aan het betreden van de kronkelpaden van de halfslachtigheid, aan het verloren lopen in de schemergebieden tussen droom en daad, aan het impotent afwegen van «willen», «kunnen», «mogen», «durfen» en «doen». Intussen gaat onze economie, onze welvaart, ons welzijn, onze werkgelegenheid en onze bestaanszekerheid kapot.

Er is geen tussenweg : men heeft de macht in handen of niet, men beschikt over een volwaardige Vlaamse staat of niet ! Victorie kraaien over een verworven schijnmacht is te potsierlijk. De macht die men thans bezit gebruiken om het uiterste van de macht te bereiken, is een noodzaak als antwoord op de zelfstandigheidsbetrachtingen van het Vlaamse volk. De beleidsverklaring en regeringsmededeling uit deze hoek bekijken, is een vereiste om de snelweg naar volwaardig zelfbestuur niet te missen. Voor sommigen is de tenuitvoerlegging van de nieuwe fase van de wetten op de

staats hervorming een eindpunt. Het is voor hen de voltooiing van een jarenlange strijd, die het Vlaamse volk moest voeren om tergend langzaam van onder de knoet te kruipen van staatsstructuren die ons sinds 1830 werden opgelegd.

Voor ons begint morgen vandaag. Dit is een begin, een aanloop tot volledig zelfbestuur voor Vlaanderen, de aanzet tot de verwezenlijking van het welzijnsnationalisme dat steeds meer en meer alle lagen van de Vlaamse Gemeenschap aangrijpt.

Het welzijnsnationalisme dat we aankleven, geeft ons het geloof in een nieuwe toekomst voor ons volk. Het staat immers boven de voorbijgestreefde «ismen», de ideologische en filosofische tegenstellingen die te lang uitliepen op zulk een verdeeldheid van de Vlaamse natie, dat we er vandaag zelfs economisch en financieel dreigen aan ten onder te gaan.

De jarenlange economische teloorgang, die we afgekort «JET» hoorden noemen, kunnen wij nu stilaan ombuigen. Daartoe moeten wij alle middelen die ons ter beschikking liggen, optimaal gebruiken. Daartoe moeten wij voldoende creativiteit en doorzettingsvermogen kunnen opbrengen en durven antwoord geven op de rechtmatige roepstem van ons volk. Versteende opvattingen, restanten van vooroordelen, die ons werden bijgebracht door de unitair Belgische onderwijsprogramma's, het opvoedingswerk van een staatskerk en haar nevenorganisaties, het beperkte inzicht van zogenoemde grote politieke leiders uit het verleden, die eerder dachten aan afscherming van hun eigen belangen dan aan de belangen van de gemeenschap en die zich veilig voelden onder de hoede van het conservatief Belgicisme, moeten we thans doorbreken. Heilige huisjes die de nieuwbouw voor Vlaanderen in de weg staan, moeten we nu slopen opdat dit volk, ons volk, tot volledige ontplooiing zou kunnen komen.

We staan vandaag voor een bouwswerf waar de bouwstenen voor een welzijnsnationalisme klaarliggen. Behoedzaam werden plannen getekend. De politieke wil om dit te verwezen-

lijken is bij het Vlaamse volk aanwezig. Bovendien weten we, dat in alle politieke partijen de drang naar zelfbestuur voor Vlaanderen niet meer te stuiten is. Meer dan 600.000 kiesgerechtigde Vlamingen kozen voor een volwaardige Vlaamse staat : het hoogste aantal dat ooit voor het Vlaams-nationalisme gekozen heeft ! Alhoewel men dit feit tracht te negeren is dit de echte nieuwe stap voorwaarts naar een zelfstandige Vlaamse staat en zal het in hoge mate het politieke gedrag van de andere partijen bepalen. Door de groeiende conflictsituaties en de dynamiek van een eigen Raad en een deelregering, kan men zelfbestuur voor Vlaanderen in de komende jaren niet meer ontlopen. De beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve moet dan ook beoordeeld worden op basis van de kansen die het biedt om het welzijnsnationalisme te verwezenlijken.

Wanneer men in de beleidsverklaring zegt, dat het de ambitieuze opgave is doelbewust te streven naar uitbreiding en versterking van de bevoegdheden en middelen, dan willen wij hier herinneren aan de contouren van de strikt structurele uitbouw van dit welzijnsnationalisme. Niemand twijfelt er nog aan dat de doeleinden van een structureel nationalisme moeten verwezenlijkt worden: Wij moeten beschikken over volwaardige, internationaal erkende staatsstructuren. Ons grondgebied is onschendbaar. Zogenoemde taalfaciliteiten langs de staatsgrens en rond Brussel zijn voorbijgestreefd. Vele gebieden, die bij Vlaanderen hoorden en ons werden ontnomen door politieke onmacht uit het verleden, moeten opnieuw vlamst worden. Brussel-19 is onze hoofdstad, waar we slechts evenwaardige machtsuitoefening met de Franstalige gemeenschap dulden zo lang dit kan verantwoord worden. De centrale betutteling van een Vlaams Parlement en de gemeenschapsregering dient afgebouwd, zodat we totaal over eigen belastinggelden en alle beslissingsbevoegdheden beschikken. De centrale administratie en de parastatalen moeten opgesplitst worden, ook voor die materies die men als centraal bleef beschouwen. Het dotatiesysteem en de uitkering van *ristorno*'s moet vervangen worden door een vol-

Somers

ledig zelfstandig beheer van ons belastinggeld, zodat verdere overheveling van onze financiële middelen onmogelijk wordt. De machtsuitoefening van ons eigen volk moet volledig zijn. Indien deze strikte voorwaarden vervuld worden, kunnen we komen tot een dynamisch welzijnsnationalisme.

De middelen en de tactiek onder ogen nemen om dit te bereiken, is de taak van de deelregering en van de Vlaamse Raad.

Maar naast het structureel nationalisme, dat de Vlaamse Gemeenschap de ruimste zelfontplooiing wil bezorgen door een eigen Vlaamse staat te verwezenlijken, willen de Vlaams-nationalisten ook de optimale zelfontplooiing van de Vlaamse mens realiseren. De Vlaamse staatsgelden moeten zinvol besteed worden. In een onafhankelijk Vlaanderen moet door de grootste vrijheid voor allen en een werkelijke solidariteit met de zwaksten, het welzijn van het gehele volk verzekerd worden. Dit kan slechts mogelijk worden, op voorwaarde dat voorrechten, misbruiken en discriminatie worden afgebouwd.

Verder is het noodzakelijk dat de ruimste inspraak en een doelgericht medebeheer op elk vlak wordt voorzien. Door democratische openheid, controlemogelijkheden en niets verbergende informatie kunnen de betrokkenheid van de burgers en de doorzichtigheid in de besluitvorming gewaarborgd worden op elk vlak van onze samenleving.

Dit vraagt een totale mentaliteitsverandering, die moet uitlopen op een zich-medeverantwoordelijk-voelen voor het welzijn van allen.

Zulk een zelfbestuur wensen wij voor Vlaanderen. Alleen in deze lijn kunnen de opties liggen die wij te nemen hebben. Het Vlaams-nationalisme is dan ook een welzijnsnationalisme, dat door een werkelijke solidariteit onder de leden van de volksgemeenschap de grootste creativiteit, een vruchtbaar ondernemen en de optimale ontplooiing en geborgenheid van alleen in het vooruitzicht stelt.

Het structureel nationalisme verwe-

zenlijken, blijft de eerste voorwaarde om aan het welzijnsnationalisme te kunnen bouwen. Het welzijn van alle burgers is het doel dat ons primordiaal ter harte gaat. Vanuit de te bereiken welzijnsituatie van het Vlaamse volk zullen we dan ook onze solidariteit kunnen betuigen met de andere volkeren in Europa en de wereld.

Het welzijnsnationalisme moet zeker ten volle tot uiting komen in de wijze waarop men de burgers betreft bij de besluitvorming.

Als wij in de mededeling van de deelregering lezen dat een goede verhouding burger-bestuur een prioritair actiepunt is, dan kunnen we dat ten volle steunen, maar het mag niet bij woorden blijven. De doorzichtigheid van de besluitvorming en de inspraak van de burger moeten optimaal verzekerd worden in die beleidssectoren die direct betrokken zijn bij het leven van de Vlaamse mens. Wij denken hier onder meer aan het grondbeleid, in het bijzonder aan de toewijzing van gronden die door openbare instanties ter verkoop worden aangeboden. Wij blijven bij de mening dat er bij decreet toewijzingscomités voor de verkoop van gronden door openbare instanties moeten opgericht worden om elke discriminatie en misbruik te voorkomen.

De burger moet ten volle betrokken worden bij de besluitvorming aangaande de huisvesting. Wij blijven bij onze mening dat de oprichting van toewijzingscomités, waarvan alle ideologische en filosofische strekkingen moeten deel uitmaken, in de erkende huisvestingsmaatschappijen noodzakelijk zijn. Zowel voor de toewijzing van gronden als voor de toewijzing van woningen voor sociale huisvesting door erkende huisvestingsmaatschappijen dient de decretale verplichte oprichting van toewijzingscomités aangevuld door een decretale vaststelling van normen voor deze toewijzingen. Welzijnsnationalisme huldigt immers het beginsel van een „open”-maatschappij-opbouw. Deze verfijning van ons samenlevingsprofiel kan slechts leiden tot een grotere ideologische en filosofische vrijheid. Sociale rechten en kansen afhankelijk maken van een overtuiging, verhindert immers de opbouw van een pluralistische samenleving. Daar-

om moet elke vorm van verdrukking om een overtuiging gebannen worden. Daarom moeten wettelijke waarborgen ingebouwd worden, zodat ze kunnen bijdragen tot de mentaliteitswijziging die elk sectarisme minstens ernstig bemoeilijkt.

Onze samenlevingsopbouw is complex, de zorg voor het leefmilieu heeft raakvlakken met verscheidene beslissingsniveaus en beleidsinstanties. Daardoor is zeker ook de besluitvorming in deze aangelegenheden dikwijls onduidelijk en krijgen bepaalde belangen de kans door te wegen op de rechtmatige zorg voor een efficiënte bescherming van ons leefmilieu. De betrokkenheid van de burger is klein en hij uit dan ook zijn ongenoegen en onmacht hierover door militante acties. Men moet zich afvragen of het niet beter ware de opbouwende inzet van milieugroepen en milieubewuste medeburgers positief te betrekken bij de besluitvorming zodat de gehele gemeenschap van de gemanifesteerde milieugevoeligheid passend gebruik zou kunnen maken. Aldus zal ook de draagwijdte van sommige beslissingen die het ecologisch evenwicht bedreigen of verstoren, kunnen doordringen tot ruimere bevolkingslagen.

De politieke verantwoordelijken die democratisch worden verkozen moeten uiteraard hun beslissingsbevoegdheid behouden, maar een oprechte luisterbereidheid naar de argumenten van de betrokken burgers mag niet ontbreken. Die luisterbereidheid moet zich uitstrekken niet alleen tot de milieu-actiegroepen, maar uiteraard ook tot de verantwoordelijken uit de economische en culturele wereld. Dat men daarbij alle ideologische en filosofische strekkingen aan bod laat komen, lijkt ons vanzelfsprekend.

Wij pleiten dan ook voor een degelijk functionerend adviesorgaan om het beleid van de Vlaamse deelregering inzake omgevingszorg te verrijken. Wij geloven dat de instelling van streekcommissies voor advies inzake het leefmilieu in sterke mate kunnen bijdragen om de kwaliteit van het leven in het Vlaamse territorium te beveiligen en te verbeteren.

Naast onze wens om het openbaar vervoer in Vlaanderen te coördineren

Somers

tot een samenhangend geheel dat onder de bevoegdheid staat van de deelregering, willen we via de regionale commissies voor openbaar vervoer de betrokkenheid van de Vlaamse burger in deze materie verzekeren. We moeten immers vaststellen deze regionale commissies niet overal beantwoorden aan de verscheidenheid van alle strekkingen en lagen van de bevolking. De relatie burger-bestuur kan hier dan ook in belangrijke mate verbeterd worden.

Indien sommigen de uitbreiding van de toepassing van de regelen van het Cultuurpact tot de persoonsgebonden materies niet als het geëigend middel beschouwen om de filosofische en ideologische opvattingen te vrijwaren van discriminaties, dan vermoeden we waarom zij zich ook verdoken of openlijk verzetten tegen de concrete uitvoering van de adviezen van de Cultuurpactcommissie.

Indien men vaststelt dat een cultuurorganisatie gedurende meer dan 7 jaar kan uitgesloten worden uit het cultureel gebeuren, dat door de gemeentelijke overheid wordt gepatroneerd en men kan beletten dat deze organisatie toetreedt tot de gemeentelijke cultuurraad, ondanks een 10-tal klachten bij de Cultuurpactcommissie en ondanks de adviezen, die door deze commissie worden uitgebracht, dan menen we te weten waarom er over deze kwestie geen eensgezindheid bereikt werd in de gemeenschapsregering. We stellen dan ook vast dat sommige politieke strekkingen in Vlaanderen meer belang hechten aan de macht en de machtsuitoefening dan aan de vrijwaring van de rechten van de ideologische en filosofische groepen en aan de opbouw van een verdraagzame Vlaamse samenleving. Men heeft meer en meer de indruk dat het belangrijker is te spreken over verdraagzaamheid – en de regeringsmededeling van de Vlaamse Executieve zou het rijtje van de vele intentieverklaringen op dit vlak kunnen aanvullen – indien we binnen de kortst mogelijke tijd geen concrete maatregelen zien treffen die de verdraagzaamheid, de open-maatschappij-opbouw en de betrokkenheid van de burgers bij de

sluitvorming kunnen vergroten.

Het welzijnsnationalisme in Vlaanderen verwezenlijken is aan de uitvoering van deze optie verbonden. Het is de noodzakelijke voorwaarde om aan het Vlaanderen van morgen te kunnen bouwen.

De totale zelfontplooiing van het Vlaamse volk door eigen volwaardige staatsstructuren, het zo begeerde Vlaams zelfbestuur, en de optimale zelfontplooiing van de Vlaamse mens zijn de twee pijlers waarop het Vlaams welzijnsnationalisme steunt. Zij alleen zullen de stuwende kracht zijn voor het beleid van de Vlaamse deelregering. De getrouwheid aan deze pijlers zal bepalen of dit beleid negatief of positief zal moeten beoordeeld worden.

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, het zal wel niemand verwonderen dat we in deze tussenkomst ook spreken over de sociale gevolgen van de epuratie en van de repressie. We hebben deze aangelegenheid uitvoerig aangesneden tijdens het debat in de Kamer over de regeringsverklaring van Martens V. We willen hier niet in herhaling vallen en laten dus een uitvoerige tussenkomst terzijde door te verwijzen naar wat we enkele dagen geleden van op deze tribune hebben bepleit.

In de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve lezen we dat de Vlaamse Raad uitgenodigd wordt om – en wij citeren – «de bespreking over de sociale gevolgen van de epuratie en de repressie te hervatten».

Dames en heren, in de mate dat we deze aangelegenheid oplossen, zullen we de raad van de Vlaamse zelfstandigheid kunnen aantonen, omdat de afbouw van de repressie en de epuratie in Belgische context tot vandaag onmogelijk bleek. We gaan niet juichen omdat dit zinnetje in de beleidsverklaring werd opgenomen, want we hebben gedurende jaren dat we lid zijn van het Parlement geleerd, dat men uiterst voorzichtig moet zijn met de intentieverklaringen en de betekenis en de inhoud die men aan woorden geeft. Laat me toe te zeggen, dat het een schande is dat we 37 jaar na de oorlogsgebeurtenissen in dit land nog

moeten besprekingen houden over sociale gevolgen van een repressie van een politieke overtuiging, die voor de meeste getroffen en de zelfstandigheidsbetrachtingen van het Vlaamse volk als basis had. Dezelfde overtuiging ligt trouwens aan de basis van de oprichting van deze Raad en laat toe dat heel wat achtbare collega's vandaag hier kunnen spreken over de zelfstandigheid van de Vlaamse Gemeenschap en een zelfstandige uitvoerende macht voor deze Gemeenschap.

We kunnen ons hoogstens verheugen over het feit dat er in de Executieve een consensus schijnt te bestaan om het gesprek hierover niet te belemmeren, beter, om het gesprek op gang te brengen.

We hopen dat de Voorzitter van de Vlaamse Raad, zoals zijn voorganger deed in oktober vorig jaar, de fracties zal uitnodigen om dit gesprek te beginnen, want spreken over «hervatten» lijkt ons toch een beetje overdreven. De luister- en gespreksbereidheid, die door dit zinnetje uit de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve tot uiting komt, geeft ons wel de hoop dat we nog dit jaar kunnen besluiten met de vaststelling dat alle vervolgingen, die nog bestaan, en alle gevolgen van veroordelingen van vóór 37 jaar zouden kunnen verdwijnen. Ik zeg dit zonder enige ironie, want dat zijn de werkelijke feiten . . . maar we laten ons niet ontmoedigen.

We durven dan ook van de gedachte uitgaan dat deze Raad via de decreten de wettelijke maatregelen zal willen ongedaan maken die het afbouwen van de sociale gevolgen van de repressie en de reputatie onmogelijk maken, indien weldra uit het gesprek zou blijken dat dit de enige weg is om op dit vlak iets te bereiken.

En dit moeten we snel kunnen vaststellen, vermits men nu gedurende praktisch 8 jaar de elementen heeft kunnen verzamelen om tot dit besluit te komen. De Vlaamse Raad kan dan ook vlug tot dit inzicht komen – wellicht reeds voor einde april 1982 – en zich verplicht zien de decretale weg te volgen om deze kwestie uit het moeras van de dubbelzinnigheid en de ge-

Somers

wetenloosheid te halen. .

Dames en heren, voor ons zal het wegwerken van de sociale gevolgen van de repressie en de epuratie dan ook het meesterstuk zijn in de bewijsvoering dat er een begin is gemaakt aan de soevereine machtsuitoefening van het Vlaamse volk. Voor ons zal de Vlaamse Raad daardoor aantonen, en ook de Vlaamse Executieve, dat Vlaanderen zijn eigen weg kan gaan en dat men niet het impotente verlengstuk is van een centrale Belgische regering.

Dit wens ik van harte aan de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve. (**Applaus bij de W**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, ik bevestig hier nogmaals dat de Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, de heer Poma, en de Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, de heer Lenssens, zich voor de vergadering van deze voormiddag en voor een deel van de vergadering van deze namiddag hebben laten verontschuldigen. Zij wonen in Den Haag een plechtigheid bij in verband met het Taalunieverdrag.

Ik deel u ook mede dat de lijst van de sprekers is afgesloten. ik dring bij de verschillende gemandateerden aan opdat zij de spreektijd van 10 minuten niet zouden overschrijden, rekening houdend met het aantal sprekers die nog ingeschreven zijn.

BELEIDSVERKLARING VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE — 21(1981-1982) - Nr. 1

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67,9) van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister

van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen

Debat (Voortzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van het debat over de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve met de daaraan toegevoegde interpellatie van de heer Valkeniers tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, velen die in Vlaanderen bekommerd zijn om de economische expansie en de tewerkstelling hebben met interesse en met bepaalde verwachtingen uitgekeken naar de beleidsverklaring van de nieuwe, proportioneel samengestelde Vlaamse Executieve.

In vele milieus bestaat er hoop en verwachting omdat men gelooft dat een industrieel en economisch beleid «op zijn Vlaams», iets anders kan betekenen dan «op zijn Belgisch».

De ideeën van een gezonde vrije markteconomie, waarvan wij geloven dat zij de basis vormen van een gezond economisch en industrieel beleid, leven, volgens velen, in een grotere en in een ruimere mate in Vlaanderen dan in het andere gedeelte van het land. Overdreven staatsinsinning en overdreven overheidssteun zijn, volgens alle statistieken, méér aanwezig in Wallonië dan in Vlaanderen.

Terecht wordt opgemerkt dat die evolutie misschien één van de oorzaken is van het feit dat ons economisch apparaat in Vlaanderen modern is en meer concurrentiekracht vertoont dan de verouderde industriële structuren in Wallonië.

Ook de veelvuldigheid van onze klei-

ne en middelgrote ondernemingen in Vlaanderen, die veel minder aanwezig zijn in Wallonië, vormt als het ware de ruggegraat van ons economisch potentieel.

In Vlaanderen is de tewerkstelling veel meer gespreid en minder geconcentreerd dan in Wallonië. De slechte economische toestand is er dan ook minder drastisch en kan enigszins beter worden opgevangen.

Dit is voor ons, Vlaamse PW-ers, min of meer een bewijs dat op dit ogenblik onze neoliberale visies over de economische ontwikkeling in crisistijden, meer kans op slagen vertoont dan de verderschrijdende verstaatsing van ons productieapparaat.

Het doet ons ook geloven dat onze visie beter aan bod komt bij de Vlaamse bevolking. Daarom vinden wij het verheugend dat de Vlaamse Executieve in haar economische keuze tussen enerzijds het «kost wat kost» behouden van de industriële structuur of, anderzijds, de vernieuwing ervan, duidelijk heeft geopteerd voor laatsgenoemde.

Meer specifiek betekent het dat de ondernemingen in moeilijkheden slechts steun kunnen genieten als de leefbaarheid op een normale concurrentiële basis wordt hersteld.

Wij zijn, als liberalen, honderd procent gekant tegen het fenomeen dat er bijna evenveel overheidssteun naar ondernemingen gaat als de totale som van de belastingen die deze ondernemingen terugbetalen aan de overheid. Vooral dan nog dat de grote steuntrekkers van die gemeenschapsgelden de overheidsbedrijven zijn evenals de bedrijven uit de deficitaire sectoren en de noodlijdende ondernemingen.

De betalers zijn uiteraard die ondernemingen die per definitie winst maken. Meer en meer van die overheidsingrepen zou er dus op neerkomen dat de presterende bedrijven worden bestraft ten gunste van de verlieslatende bedrijven. Het verder volgen van die weg betekent een inbreuk op het gezond economisch denken en zal ongetwijfeld leiden tot economische aftakeling en werkloosheid.

Wij pleiten bijgevolg voor een gecon-

Denys

troleerde, selectieve steun aan bedrijven in moeilijkheden, gebonden aan een aantal strenge voorwaarden en die voorwaarden moeten strenger zijn dan hetgeen in de beleidsnota vermeld staat : men spreekt over herstructureren, vernieuwen van het management, nieuwe producten, nieuwe markt, nieuwe produktiemethoden, maar er wordt nergens gesproken over kostprijsbeheersing.

Een concurrentiële kostprijs moet een van de prioriteiten zijn alvorens de GIMV tot steun overgaat.

Ook moet duidelijk rekening worden gehouden met het feit of die gesubsidieerde bedrijven al dan niet concurrentie doen aan gezonde bedrijven in dezelfde sector. Het gezond houden van de concurrentiële basis van onze economie moet als een leidraad door het economisch beleid lopen.

De intenties van de Executieve inzake commercialisering en marketing doen bij ons de vrees rijzen dat met de oprichting van zogenaamde handelsmaatschappijen men onder het mom van steun aan de export, nieuwe kostelijke administratieve diensten wenst op te richten waarvan het nut ver te zoeken is.

Wij beschikken nu reeds met de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel, met de Kamer van Koophandel en met onze diplomatieke diensten al over voldoende instellingen die onze ondernemingen en onze exporteurs kunnen helpen. Laat die diensten efficiënt werken. Ik meen dat iedere nieuwe instelling overbodig is.

Terecht wordt ook in punt 2 van het economisch beleid opgemerkt dat de overheidsopdrachten een belangrijke functie kunnen hebben in de expansie en de verdere uitbreiding van de Vlaamse technologie. In dit verband hopen wij dat de aankoop van de grondstoffen voor de bouw van de F 16-vliegtuigen aanleiding zal geven tot een billijke verdeling van de compensaties en dat de coproductie tussen de twee Gewesten van die aard zal zijn dat de Vlaamse lucht- en ruimtevaartbedrijven aan hun trekken zullen komen.

Het lijkt ons dat de globalisatie van de bestellingen meer waarborg biedt aan de Vlaamse hoge technologische industrie dan een afzonderlijke handeling. De Vlaamse Executieve heeft ook hier een belangrijke taak. De taak om toe te zien dat een bestaand monopolie wordt gebroken. Tot hier toe was de Belgische bijdrage tot het F 16-programma uitsluitend een Waals monopolie. Men moet niet onnodig een concurrentieslag uitlokken maar indien dit monopolie niet zou worden doorbroken moet de Vlaamse Executieve ernaar streven om de concurrentiestrijd in die materie open te gooien.

Wat nu de subsidieeringspolitiek en de aanmoedigingspolitiek betreft ten opzichte van de bedrijven menen wij dat een nieuw beleid zich opdringt. Al vaak werden meestal kleine en soms onbenullige aanmoedigingen uitgevaardigd. Deze lagen meestal verspreid over diverse wetten met een grote versnippering en een grote onduidelijkheid. Soms kon men de rentetoeelagen en de kapitaalpremies vergelijken met de premiezegels die de huisvrouw ontvangt bij haar aankoop. Maar, wanneer men weet dat de huisvrouwen zich zelden tot kopen laten verleiden alleen maar voor die premiezegels, dan beseft men ook al te goed dat de ondernemingsleiders zeker lang en grondig nadenken alvorens tot dure investeringen over te gaan. Ik meen dat in de praktijk de ondernemers nooit zouden investeren omdat zij een tussenkomst krijgen zonder onder de vorm van rentetoeelagen of kapitaalpremies. Men kan hier dus moeilijk spreken van een stimulans of een aanmoediging maar eerder van een klein hulpmiddeltje dat door een ingewikkelde administratieve aanvraag veel van zijn aantrekkelijkheid verliest en ook veel geld kost aan de overheid. Effectieve stimulering kan men slechts bekomen via fiscale stimuli, door eventuele afschrijvingen ad libitum of door hoge belastingsvrije investeringsreserves toe te laten. Nochtans moet hier een onderscheid worden gemaakt tussen de jonge beginnende zelfstandigen en de reeds gevestigde bedrijven. Die beginnende en jonge KMO-bedrijven produceren de eerste jaren inderdaad weinig winst. Fiscale stimuli hebben hier uiteraard dan ook weinig nut. Voor hen

is de last van de interesten voor begin-kapitaal de grootste handicap om te starten of om tot investeringen over te gaan. Staatssubsidie onder de vorm van rentetoeelagen voor investeringen is dan ook van vitaal belang om deze nieuwe zelfstandigen en om deze nieuwe initiatiefnemers een reële kans te geven.

In dit verband zouden wij dan ook willen pleiten om het bestaande waarborgfonds meer armslag te geven en aldus aan iedereen gelijke kansen te geven om zijn ideeën en initiatieven op een zelfstandige manier te kunnen uitvoeren. Wij geloven dat zoiets een belangrijk onderdeel moet zijn van een vernieuwd economisch beleid. In die optiek heeft ook de middenstandsopleiding een belangrijke taak te vervullen. Op dat vlak is er al veel en goed werk verricht, maar het blijft een noodzaak hier de volledige aandacht aan te besteden. Ik wil hier toch aanstippen dat, vooral bij de latere en verdere vorming, een meer pluralistisch beleid moet gevoerd worden. De voortgezette vorming en middenstandsopleiding, mag niet langer het monopolie blijven van één strekking of één groep.

Waar wij ons ook vragen over stellen is de financiële regeling tussen de centrale staat en de Gemeenschappen. Een klein voorbeeldje hiervan is de keuze van stimuleringspolitiek aan de economie.

Indien men de rentetoeelagen en andere premies die behoren tot de bevoegdheid van de Gewesten zou vervangen door fiscale stimuli die vallen onder de bevoegdheid van de centrale Staat, rijzen er vragen in verband met het aldus vrijgekomen budget. Hierop had ik graag een antwoord gekregen van de verantwoordelijke minister.

Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, de wijze waarop de Vlaamse Executieve haar economisch beleid zal toepassen is van belang voor de ontwikkeling van Vlaanderen en voor de Vlaamse Gemeenschap. Indien men de ingeslagen neoliberale weg zou volgen van een beleid waarbij de werkkraft en de ondernemingszin van onze Vlaamse mensen wordt beloond en gestimuleerd, waarbij ruimte wordt gescha-

Denys

pen voor kleinschalige initiatieven, meen ik dat hierdoor onze voorsprong nog zal worden vergroot en onze concurrentiepositie tegenover het buitenland zal worden verstevigd.

Wij zijn van oordeel dat dit de enige en de beste waarborg biedt opdat onze Vlaamse Gemeenschap met succes de crisis zou overwinnen. Wij hopen dat de Vlaamse Executieve in die zin haar economisch beleid zal bepalen.

De Voorzitter : De heer Dupré heeft het woord.

De heer J. Dupré (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, op het CVP-congres over de staatshervorming op de Heizel einde 1979, heb ik als verslaggever gezegd dat de stap om ons land te federaliseren voldoende groot moet zijn om de eenheid van België niet in gevaar te brengen. Hiervan ben ik vandaag de dag nog steeds overtuigd. Met de installatie van de eigen Vlaamse regering zitten wij in een tweede fase van een staatshervorming, waarbij echter nog maar amper 10 procent van de nationale bevoegdheden en middelen werden gefederaliseerd. Mentaal staan wij echter reeds verder. Zowat

iedere Vlaming is ervan overtuigd dat wij aan geen eindpunt zijn gekomen en dat het federaliseringsproces moet worden voortgezet. Daarom heeft het mij genoeg gedaan dat de Vlaamse Executieve er een opgave wil van maken om doelbewust te streven naar een uitbreiding en verterking van haar bevoegdheden en middelen. Daar zij dit alleen wil doen binnen het wettelijk kader van de wetten van 8 en 9 augustus 1980, ligt de enige uitweg in het nemen van initiatieven ten opzichte van de nationale regering en de Waalse Executieve om de federalisering verder door te trekken.

Persoonlijk ben ik de mening toegedaan dat dit op de eerste plaats op economisch vlak moet gebeuren, in een verdere fase daarna ook op het vlak van de infrastructuur, natuurlijk steeds met daaraan gekoppeld een eigen financiële verantwoordelijkheid. Waarom zouden daarom de zogenaamde nationale sectoren naar hun bevoegdheid en financiering niet verder kunnen worden geregionaliseerd? Bij een andere gelegenheid heb ik hier trouwens reeds gezegd dat deze sectoren in feite gemengd zijn. Zij hebben inderdaad tegelijkertijd een nationaal en een regionaal impact. Waarom kan de bevoegdheid en de fi-

nanciële verantwoordelijkheid hierover dan niet worden verdeeld tussen de nationale en de gewestelijke overheid, eventueel als een overgang naar volledige regionalisering?

Overleg met de Waalse Executieve kan hier eventueel leiden naar een nieuw bij Ministerraad overlegd koninklijk besluit dat de huidige nationale bevoegdheid kan afbouwen. Van Vlaamse zijde moeten dan echter dezelfde financiële verbintenissen worden gevraagd als voor de toekomst van het staal zijn aangegaan. Het initiatief ligt hier bij de Vlaamse regering. In deze Vlaamse Raad zal hiervoor voldoende steun kunnen worden gevonden.

Als wij spreken over de zogenaamde nationale sectoren zitten wij onmiddellijk ook bij de economische politiek voor de bedrijven in moeilijkheden, die de jongste dagen opnieuw in de actualiteit staat. De Vlaamse regering zegt dat reddingsoperaties slechts zullen gebeuren onder strikte voorwaarden van leefbaarheid op termijn, financiële inbreng van privé-zijde en een duidelijk herstructureringsplan. De financiële inbreng van privé-zijde zou moeten aanleiding geven tot de verhoging van de eigen middelen van het bedrijf. De inbreng van overheidswege zou kunnen komen uit eigen middelen van de GIMV, die bij weigering de reddingsoperatie niet zou mogen laten doorgaan.

Bij tussenkomst van de overheid zou men zich ook strikter moeten houden aan artikel 75 van de wet van 1978, waarbij de overheid meerderheidsparticipatie zou mogen nemen. In het algemeen wordt deze stelregel ontweken door leningen toe te kennen met staatswaarborg en met rentesubsidies. Een tussenkomst van de overheid zou steeds een tussenkomst in kapitaal moeten zijn en de omvang hiervan zou niet tegen artikel 75 van de wet van 1978 mogen indruisen.

Inzake commercieel beleid ligt het basisprobleem bij een verminderd concurrentievermogen van de ondernemingen. Een goed exportbeleid moet dan ook beginnen met een kostenbepaling, zoniet zijn exportspanningen voor een deel vruchteloos. Deze overweging betekent ook

Voorzitter J. Pede (PVV) leidt het debat over de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

Dupré

weer niet dat men op het vlak van de export niets **méer** moet doen. De buitenlandse markt is echter een zeer gevarieerde markt, waarop zeer specifieke acties moeten worden gevoerd, afgestemd op de aard van de markt en de soort van produkten. Een groot deel van de exportbegeleiding van overheidswege moet dus een kleinschalig karakter hebben. In dit verband kan veel heil gevonden worden in de verdere opsplitsing van de BDBH en de andere exportbevorderende instellingen. Het verzamelen van gegevens over een exportmarkt kan wellicht nationaal gebeuren. Het actief begeleiden van de export via op bedrijven en produkten gerichte initiatieven kan beter door regionale instanties worden gedaan.

Voor de export buiten de EEG is het belangrijk een beroep te kunnen doen op handelsfirma's. Vlaanderen telt echter heel wat van deze handelsmaatschappijen. Veel belangrijker dan het oprichten van nieuwe bijkomende handelsmaatschappijen, is het nauwer betrekken van de bestaande bij de export van de kleine en middelgrote Vlaamse ondernemingen. Een Vlaamse structuur binnen de BDBH zou de opdracht kunnen krijgen een eigen exportstrategie uit te werken om de KMO's veel meer op de markten buiten de EEG te brengen.

Inzake industriële vernieuwing en het daaraan gekoppelde onderzoekswerk zou ik hier willen onderstrepen dat dit vooral «in» en «vanuit» de onderneming zou moeten gebeuren. De rol van de overheid en van de onderzoekscentra moet dus vooral stimulerend en begeleidend zijn. Aan de kant van de onderzoekscentra moet men zich een planning, budget en tijdschema opleggen om zich in het ritme van het economisch leven in te passen. Aan de kant van de ondernemingen moet men open staan voor het nieuwe, ontvankelijk zijn voor vernieuwing. In die zin is INNOVI niet uitsluitend bestemd voor de grote ondernemingen maar wel voor alle bedrijven met zulke onthaalmentaliteit en onthaalstructuur. INNOVI kan op dit vlak trouwens niet alles alleen. Men zou hier ook kunnen denken aan een nieuwe taak voor de GOM's, die

al te administratieve organismen zijn geworden. Waarom zouden zij geen vernieuwingscellen kunnen hebben waaruit technologische consultants naar de bedrijven, wellicht vooral naar de KMO's gaan, om de know how op te vangen en eventueel via onderzoekscentra naar commercialiseerbare produkten te leiden.

Ook voor de GIMV is hier een belangrijke taak van hernieuwing weggelegd. De GIMV wordt nu voor een groot deel gebruikt of misbruikt om opdrachten uit te voeren voor rekening van de staat, in zijn derde functie. Door het overtollig optreden van de overheid wordt een groot deel van het GIMV-potentieel toegespitst op een defensieve strategie. Een vermindering van het rechtstreeks optreden van de overheid zou aan de GIMV meer mogelijkheden geven om een meer actief beleid te voeren. Indien men de GIMV echter wil inschakelen als instrument voor de industriële vernieuwing, zou vanuit de deelregering een initiatief moeten worden genomen om aan de GIMV duidelijke objectieven te geven die moeten bereikt worden.

Andere instrumenten in het raam van de industriële vernieuwing zijn de prototypes, het IWONL en het Fonds voor Industriële Vernieuwing. Wat de prototypes en het IWONL betreft, zou zo vlug mogelijk naar een goed gestructureerde regionale toepassing van deze fondsen moeten worden gestreefd. Het is perfect denkbaar dat één enkele dienst van de gemeenschapsadministratie het beheer waarneemt van het regionale luik van de prototypes, het IWONL en het Fonds voor Industriële Vernieuwing. Vooral wat betreft het Fonds voor de Industriële Vernieuwing moet ernstig werk worden gemaakt van een nieuwe visie op de toepassing ervan. Op het huidige ogenblik worden de middelen van dat Fonds hoofdzakelijk gebruikt voor het steunen van ondernemingen in moeilijkheden.

Inzake samenwerking met buitenlandse ondernemingen rijst de vraag of in het raam van het VESOC niet zou kunnen gewerkt worden aan een strategie waarbij zowel de ondernemingen als de vakbonden zouden meewerken om buitenlandse onder-

nemingen naar Vlaanderen te krijgen. Wij mogen ervan uitgaan dat de Vlaamse Economie een onvoldoende ruime basis biedt om de problemen op te lossen, onder andere op het vlak van werkloosheid, waarmee wij nu worden geconfronteerd. Indien wij deze problemen willen oplossen, zullen wij ook een beroep moeten doen op buitenlandse investeringen. Het is dan ook van zeer groot belang dat in het raam van het VESOC de randvoorwaarden worden bepaald waarbinnen men buitenlandse investeringen zal pogen aan te trekken.

Ik kan deze uiteenzetting over een Vlaams economisch beleid niet besluiten zonder het nog even te hebben over de expansiewetgeving. ik ga persoonlijk akkoord met een accentverschuiving waarbij men meer in de richting wil gaan van een automatische belastingteruggave met een bovenbouw van rentesubsidies en kapitaalpremies voor innovatie, werkgelegenheid, energiebesparing en regionale achterstand. Er zal echter nog een tijd verlopen eer wij aan zulke grondige vernieuwing toe zijn. Bovendien kan deze nieuwe organieke wet er niet komen zonder de zegen van de Waalse Executieve. Een oplossing hiervoor kan misschien worden gevonden door beide Gewesten de keuze te laten om met de hen toegewezen middelen een nieuwe richting in te slaan of het bij het oude systeem te laten. Intussen zou men de bestaande expansiewet via de huidige toepassingsrichtlijnen al in de mate van het mogelijke kunnen aanpassen en vooral meer in de richting van innovatie ombuigen. Innovatie betekent immers waarborg voor werkgelegenheid in de toekomst.

Tot slot zou ik de Vlaamse regering nog een wens willen meegeven. Moge economisch beleid voor Vlaanderen blijven betekenen : op ondernemingsvlak offensief op vernieuwing gericht en niet defensief op behoud gericht beleid ; op het vlak van de rol van overheid en de privé-sector, steeds gezond markteconomisch beleid, dit wil zeggen met de sociale correctieven die aan de zuivere markteconomie moeten worden aangebracht ; op het vlak van de overheidsuitgaven, binnen de middelen blijven die ons zijn

Dupré

toegewezen. Wij mogen voor de economische toekomst van Vlaanderen niet doen wat wij al te veel op nationaal vlak zijn gaan doen : namelijk voorrang geven aan het verbruik op de produktie, aan het genieten op het werken, aan het heden op de toekomst. Vlaanderen verdient beter ! **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Seeuws heeft het woord.

De heer W. Seeuws (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, het is wel erg jammer, maar de tweede fase van de staatsvorming is werkelijk niet met overdreven enthousiasme van start gegaan. Parlementaire en publieke belangstelling zijn zeker niet denderend.

De algemene politieke context en 's lands benarde sociaal-economische en budgettaire toestand werpen een donkere schaduw op de pogingen tot meer autonomie van de Gewesten en de Gemeenschappen.

Sommigen onder ons voelen zich daarenboven wat onwennig bij deze gang van zaken : zowat in de zin van de ongewenste schoonzoorn, die nu wel tot de familie behoort, doch niet echt «au sérieux» wordt opgenomen. Zo voel ik mij.

Mijnheer de Voorzitter, op uw verzoek zal mijn betoog zich beperken tot sommige aspecten van de culturele politiek uit de beleidsverklaring. Andere onderdelen zal ik, wellicht bij de bespreking van de begroting behandelen.

Het is inderdaad nodig dat, zoals in de aanhef van de verklaring wordt gezegd, na al die jaren onafgebroken CVP-hegemonie, tot wat bezinning wordt gekomen.

In deze periode van noodzakelijke keuzen tussen wat nu niet kan en wat wel moet kunnen, moeten duidelijke prioriteiten - en wellicht andere - worden gesteld. Daarom vragen wij sinds zovele jaren een planmatiger cultureel beleid en de nu weer in de beleidsnota aangekondigde Centrale

Raad voor het Cultuurbeleid, ten einde tot een overzichtelijke, gecoördineerde en rationele cultuurpolitiek te kunnen komen.

Mijnheer de Voorzitter, wij kijken dan ook met zeer veel belangstelling uit naar de aangekondigde evaluatie van de bestaande subsidieregelingen, naar aanleiding van de begroting 1982. Daarop zullen wij ongetwijfeld moeten terugkomen.

Ondertussen hebben wij van onze kant ook al wel wat opzoekingswerk gedaan naar wat wij kunnen noemen : de culturele geldstroom van de jongste tien jaar. De tijd is ons echter niet toegemeten om daarop dieper in te gaan. We willen nochtans enkele wetenswaardige gegevens kwijt in de volgende drie punten :

1. tussen 1966 en 1976 heeft de begroting van Nederlandse Cultuur de grootste stijgingsvoet bereikt, met name plus 378 procent ;
2. tijdens diezelfde periode constateren we dat binnen de diensten van de Nederlandse Cultuur zelf, het precies de sectoren «vormingswerk met volwassenen», «volksontwikkeling», «bestuur voor jeugdvorming» en dergelijke zijn die tot meer dan het dubbele van die stijging opklimmen, te weten 966 procent en meer, terwijl de stijging voor de traditionele besturen, zoals kunsten, evenals het kunstonderwijs, gelijk is aan of zelfs beneden de stijgingsvoet ligt ;
3. de op het vlak van subsidiëeringsdecreten gevoerde politiek, op maat van de eigen prive-achterban, bracht eerder een stilstand, een sclerose in het beleid, met als resultaat een doortrekken van de verzuiling, die wij precies trachten te doorbreken.

De groeivoet, die naar mijn oordeel belangrijk is, zit duidelijk in de sector waar men ideologische boodschappen uitdraagt, de reeds genoemde jeugd- en volwassensector, terwijl de andere sectoren in de verdomhoek blijven zitten.

Daarom, mijnheer de Voorzitter, moeten wij omzichtig omspringen met de in de beleidsverklaring aangekondigde nieuwe decreten voor tal

van zaken. In deze periode van schaarse middelen vragen wij ter zake met drie principes rekening te houden.

Ten eerste, dat geen nieuwe subsidiëeringsdecreten zouden worden goedgekeurd zonder verantwoorde nieuwe inkomsten te voorzien en aan te wijzen. In de praktijk werd immers bewezen dat nieuwe decreten vaak veel meer middelen hebben geveerd dan was voorzien.

Ten tweede, dat bij de uitvoering van de bestaande regelingen, binnen de perken van de mogelijkheden, het hoofaccent op de werkzekerheid zou worden gelegd. Dit wil zeggen dat bijvoorbeeld weddetoelagen prioriteit krijgen voor zover zij tenminste als minimumvereisten gelden voor de erkenning van organisaties of instellingen die bij decreet zijn bedoeld.

Ten derde, dat door een ruime en effectieve coördinatie van de middelen en de gezamenlijke conceptie als het ware van de culturele centra, musea, bibliotheken, sportcentra, scholen en andere culturele voorzieningen, een veel groter cultuureconomisch rendement zou kunnen bekomen worden.

Mijnheer de Voorzitter, ik had willen spreken over het bibliotheekdecreet en het bibliotheekwerk in het algemeen ; en ook over de opleiding van bibliothecarissen in het bijzonder. Ik zal dit evenwel nu niet doen in de hoop later daartoe de gelegenheid te krijgen.

Wel wens ik eens de aandacht te vestigen op het onderdeel «toerisme» waarvan ik hoop dat de beleidsnota die we hier enkele maanden geleden hebben goedgekeurd, tenminste nog als basis kan dienen voor het te voeren beleid. Als dat niet het geval is, moet de juiste bedoeling kenbaar worden gemaakt. Wij hadden speciaal de aandacht willen vestigen, enerzijds, op het lot van de toeristische verbruiker en, anderzijds, op de problematiek van de vakantiespreiding, die nu in de Vlaamse Gemeenschap misschien een nieuwe kans zal krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik had ook grondig willen handelen over de volwassenenvorming, maar voorname-lijk over wat men onderwijs voor vol-

Seeuws

wassenen noemt. Eerst en vooral wens ik verduidelijking over de term «kansarmen», die niet alleen hier, maar ook in de volmachtenwet wordt gebruikt. Wat bedoelt men hier met kansarmen? In ieder geval wensen wij te benadrukken dat het voor ons niet gaat of kan gaan om individuen, maar voornamelijk om groepen en dat het vast staat, en reeds vele malen is bewezen, dat de groep arbeidsklasse zowel sociaal, economisch als cultureel achteruit gesteld wordt in het bestel dat wij kennen.

Nochtans, binnen de volwassenenvorming – en dat is een realiteit die wij sinds meer dan tien jaar kennen – is de **specificiteit** van de arbeidsvorming als dusdanig nog steeds niet erkend geworden. Dat geldt voor al de regelingen die tot hiertoe zijn getroffen.

Mijnheer de Voorzitter, niettegenstaande ik dit probleem grondig had willen behandelen, wil ik mij verder beperken tot twee specifieke punten waarover niet voor het eerst wordt gesproken. De problematiek is echter zo belangrijk dat wij daar niet zo maar kunnen aan voorbijgaan.

Ten eerste, het mediabeleid dat en in de nationale regering en ook hier op een specifieke en andere wijze dan gebruikelijk, wordt benaderd.

Ten tweede, de reeds vernoemde bescherming in verband met de persoonsgebonden materies.

Ten eerste, het **mediabeleid**. Mijnheer de Voorzitter, wanneer men stelt dat binnen de Executieve geen eensgezindheid bestaat over de vraag of het monopolie van de BRT dient te worden onderbroken, dan is dat een wat vage verklaring vooral als men weet dat ze in feite, afgecalculeerd op de nationale regeringsverklaring, neerkomt op het prediken van de zogenaamde vrije mededinging.

Wanneer wordt gezegd dat het BRT-monopolie moet worden doorbroken – en wie zegt dat? – is een precies en duidelijk antwoord te verwachten inzake, ten eerste, de redenen waarom dit zo nodig moet gebeuren en, ten tweede, de visie, de structuur, de fi-

nanciering, de inhoudelijke conceptie van de nieuwe audio-visuele instellingen. De vraag rijst ook of het de bedoeling van de betrokkenen is enkel de grote vrije commercieel gerichte radio's een wettelijk statuut te geven en zo meteen de mogelijkheden van kleinschalige lokale initiatieven de kop in te drukken. Tevens vragen wij ons af of hier de mogelijkheid tot nieuwe televisiestructuren wordt geboden, bijvoorbeeld de maximalisatie van de zendgemachtigde uren binnen de BRT-structuur, of het creëren van kansen voor een zuiver commerciële televisie, waarvoor vroeger reeds werd gepleit, een ombuigen van onze omroepstructuren naar het voorbeeld van Luxemburg. Ik herhaal dat deze vragen een klaar en ondubbelzinnig antwoord vereisen.

In ieder geval lijkt het voor ons van groot belang dat de eerste Vlaamse regering er in de eerste plaats over waakt, en er een prioriteitenpunt van maakt, dat de creatieve uitstralingskracht van onze openbare omroep, van de BRT, niet wordt verlamd. Vanzelfsprekend is het onzer aller opdracht de functie van de BRT kritisch te volgen, maar er mag aan geen demagogie worden gedaan. Kritiek dient precies te worden geformuleerd. Wij moeten kunnen vergelijken en weten waar we naartoe willen. Tevens dienen wij te bepalen wat wij in de plaats willen stellen.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, de hiërarchie en de beheersorganen van de BRT hebben op dit ogenblik met ernstige moeilijkheden te kampen betreffende het samenstellen van hun zendschema en het programmabeleid voor 1982. Inderdaad, met de thans voorhanden zijnde gegevens en met de onwetendheid over de dotatie 1982 riskeert men een echt verzwakt en onzeker televisiebeleid tegemoet te gaan, precies op een moment dat, door de snelle technologische evolutie, in de ons omringende zendstations meer zenden en meer initiatieven worden gepland.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, nu wij voor het eerst over een autonome Vlaamse regering beschikken, zou ik het ongehoord vin-

den dat één van de allerbelangrijkste peilers van het cultuurbeleid, met name de omroep, zou worden verzwakt. Precies via de BRT moeten wij het eigen gelaat van Vlaanderen kunnen tonen.

Dames en heren, ik had ook willen handelen over het probleem van de lokale radio's. Ik zal het evenwel laten bij wat onze fractievoorzitter daarover heeft gezegd.

Om te eindigen zal ik het hebben over de eventuele uitbreiding van de toepassing van het Cultuurpact op de persoonsgebonden materies. In dit verband had ik een overzicht willen geven van de vroegere grondwettelijke en wettelijke beschikkingen. Wel wens ik te verwijzen naar het regeerakkoord van Martens IV waarin werd gesteld dat aan de Cultuurpactcommissie advies zou worden gevraagd over deze materie. Maar, zoals u allen weet, heeft de Cultuurpactcommissie bedankt voor de opdracht en heeft ze zich onbevoegd verklaard hierover advies te geven. Persoonlijk blijven we voorstander van een concreet en onmiddellijk overleg tussen alle partijen die het Cultuurpact hebben ondertekend ten einde na te gaan of de uitbreiding tot en een toepassing van dit Cultuurpact tot de persoonsgebonden materies mogelijk is, zoniet of wellicht een andere overeenkomst zou kunnen worden uitgewerkt.

Maar in deze belangrijke overgangsfase na de staats Hervorming van 1980, mijnheer de Voorzitter, is het toch nodig even stil te staan bij de mogelijke gevolgen van de overheveling van de persoonsgebonden materies en bij de noodzakelijke in te bouwen waarborgen tegen discriminaties.

Deze materies hebben onder meer te maken met :

ten eerste, alles wat verband houdt met de gezondheidszorg, zowel voor de preventieve als curatieve, de fysieke als psychische geneeskunde, even goed binnen de verzorgingsinstellingen als thuis ;

ten tweede, de morele begeleiding van personen, zowel van jongeren als van volwassenen, zowel individueel als in groepsverband ;

Seeuws

ten derde, de diverse vormen van scholing en van pedagogische en didactische vorming buiten het onderwijs, zowel algemeen als professioneel, evenals alles wat betreft het wetenschappelijk onderzoek ;

Ten slotte – en dit is zeer belangrijk – alle vormen van bijstand aan personen, met de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de brandweer, de dienst 900, de gezinshulp, de reclassering van minder-validen, diensten zoals tele-onthaal, de jeugdbescherming, enzovoort.

De detaillering, mijnheer de Voorzitter, van al deze punten die ik toch even in het verslag wil laten opnemen, laat een enorme waaier vermoeden van actievelden, van belangsstellingssferen en van mogelijk in te nemen machtsposities in deze bij uitstek gevoelsgeladen, op de persoon gerichte, sociale, morele, pedagogische en welzijnsmateries.

Er kan moeilijk in alle bijzonderheden worden opgesomd en nu reeds worden voorzien, welke subtiele methodes kunnen worden aangewend om in al deze materies een belangrijke invloed te laten gelden en een onaanvaardbare hegemonie te vestigen of te verstevigen.

Mijnheer de Voorzitter, de toepassing van het Cultuurpact heeft heel wat positiever resultaten gekend dan sommigen willen laten geloven. Uit ervaring weten wij dat die materies zo uitgebreid zijn dat ze wellicht moeilijk, dan slechts na een grondige aanpassing, ook toepasselijk zouden kunnen zijn op de persoonsgebonden materies. Inderdaad, naast de waarborgen en de bescherming van de personen, dient ook de toegankelijkheid van de instellingen verzekerd te worden, zowel wat de overheidsinitiatieven als de gesubsidieerde private instellingen aangaat.

Ten einde het levensbeschouwelijk pluralisme te waarborgen, zoals dat trouwens sinds 1830 in de Grondwet is erkend, dient elke ideologische en filosofische denkrichting beschermend tegen discriminatie.

Het moet derhalve, mijnheer de

Voorzitter, voor elke burger mogelijk zijn verzet aan te tekenen tegen discriminatoire maatregelen.

Een open, vrij en verdraagzaam Vlaanderen vestigen, moet mogelijk zijn in gezamenlijk overleg. Het is in die geest, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, dat wij de eerste Vlaamse regering zullen beoordelen : kritisch als het moet, maar met onze samenwerking waar het kan. **(Applaus bij de W en de SP)**

De Voorzitter : De heer Capoen heeft het woord.

De heer M. Capoen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Gemeenschapsminister, heren Gemeenschapsministers, collega's, de Vlaamse regering staat vanaf het begin voor vele uitdagingen geplaatst, waarvan deze op economische vlak niet de geringste zijn.

Hoewel de Vlaamse regering over relatief weinig bevoegdheden beschikt en over nog minder middelen, wordt niettemin van haar verwacht dat zij met deze beperkte middelen de crisis efficiënt zal aanpakken en Vlaanderen heelhuids door de derde industriële evolutie zal loodsen.

Het zal er dus op aankomen om binnen het enge kader van de toegekende bevoegdheden en de beschikbare middelen, de allernoodzakelijkste prioriteiten duidelijk te omschrijven en het aantal doelstellingen te beperken. Kortom, men zal selectief dienen op te treden.

Blijkbaar zal de Vlaamse regering deze politiek volgen en zal zij zich in hoofdorde toespitsen op de vernieuwing van onze economische structuur in het bedrijfsleven, ten einde nieuwe economisch productieve en duurzame werkgelegenheid te scheppen.

Daarbij wordt gesteld – het klinkt als een excuus – dat er in dit verband geen keuzemogelijkheid bestaat omdat men gewoon niet tegelijkertijd het behoud van de industriële structuur kan betrachten en ook aan vernieuwing doen, wegens gebrek aan de nodige middelen daartoe.

Het is onze overtuiging dat, keuze of

geen keuze, deze stellingsname de enige realistische is, omdat de overleving van onze industrie op langere termijn alleen maar kan gewaarborgd worden door een voortdurend streven naar vernieuwing, rationalisatie en herstructurering.

De fundamentele oorzaken van de crisis die ons bedrijfsleven momenteel zo zwaar teisteren, zijn inderdaad de verouderde en vaak voorbijgestreefde structuren van ons productieapparaat en het niet meer beantwoorden van onze producten aan de markteisen.

De thans aan gang zijnde mutaties op wereldvlak, zoals de nieuwe arbeidsverdeling, de opkomst van de lage-lonenlanden, die steeds meer en meer nieuwe en hoogstaande technieken en produktiemethoden beheersen, de schaarste van de energie en de grondstoffen, zullen het niet aangepast zijn en de kwetsbaarheid van onze industrie met de dag scherper aantonen.

Voor zware en halfafgewerkte producten, voor producten met weinig toegevoegde waarde en een laag technisch peil, wordt de markt met de dag kleiner, zodat een land als het onze, met een hoge levensstandaard en sociale voorzieningen, dat bovendien niet, of praktisch niet, beschikt over eigen energiebronnen en grondstofvoorraden, het zich niet langer kan veroorloven zich afzijdig te houden ten overstaan van de nieuwe ontwikkelingen en afwezig te blijven in de zogenaamde spitssectoren.

Afzet, concurrentiemogelijkheden en export zijn onafscheidelijk verbonden met wetenschappelijk en toegepast onderzoek.

Om de crisis doeltreffend aan te pakken en duurzame werkgelegenheid te creëren, moet een vooruitstrevend en dynamisch economisch beleid gevoerd worden. Daarom is het belangrijk en hoopgevend dat de Vlaamse regering duidelijk opteert voor dergelijk offensief beleid dat opgericht is op nieuwe produkties, nieuwe produktiemethoden en nieuwe markten.

De drie soorten acties die voorgesteld worden om deze doelstellingen te verwezenlijken, kunnen wij ten volle on-

Capoen

derschrijven. Nogmaals, al deze goede intenties verheugen ons ten zeerste en wij zijn ervan overtuigd dat er in Vlaanderen een grote consensus bestaat om dergelijk beleid te steunen en te helpen waarmaken.

Dat er in eenzelfde rubriek ook wordt gesproken over steun aan bedrijven in moeilijkheden, is in de gegeven omstandigheden misschien wel onvermijdelijk, maar dit doet ons toch onmiddellijk vrezen dat er van de vele goede voornemens weinig in huis zal komen als men deze weg zal opgaan.

De ervaringen van de jongste jaren inzake een vernieuwd industrieel beleid en een terzelfdetijd gevoerd beleid van overheidssteun aan bedrijven en sectoren in moeilijkheden, is niet van die aard om veel optimisme te wekken op het stuk van regeer- en beleidsverklaringen.

Wij hopen en verwachten dat de Vlaamse regering de nodige moed en voldoende samenhang zal kunnen opbrengen om het voorgesteld economisch beleid ten uitvoer te brengen. Wij hopen dat ze niet om de haverklap door de knieën zal gaan onder de druk die ze ongetwijfeld zal ondervinden vanwege de vele bedrijven die thans bedreigd zijn of zich bedreigd voelen in hun voortbestaan. In dit verband zouden wij graag een zeer precieze vraag stellen aan de Vlaamse regering. Wat is haar principieel standpunt ten aanzien van de steunvragen die zullen binnenkomen van bedrijven die behoren tot de zogenaamde nationale sectoren? Wij zullen niet tevreden zijn met het antwoord dat deze bedrijven zullen verwezen worden naar de nationale regering, want als deze bedrijven niet aan hun trekken komen bij de centrale regering, zullen ze opnieuw bij u komen aankloppen, mijnheer de Minister. Wij vinden het noodzakelijk dat in deze belangrijke aangelegenheid van meet af aan een duidelijke houding wordt aangenomen door de Vlaamse regering en dat de Vlaamse Raad hiervan op de hoogte moet worden gesteld.

In ieder geval zullen wij de Vlaamse

regering op dit stuk nauwlettend volgen. Terloops willen wij nog even het feit aanklagen dat in deze beleidsnota niets kon worden geschreven over het landbouwbeleid. Wij weten dat deze sector nog nationaal gebleven is, doch deze specifieke aangelegenheid die voor Vlaanderen van groot belang is, moet hier aan bod kunnen komen; vooral voor wat de kleinschalige initiatieven betreft en de alternatieve manier van landbouw. Wij hopen dat deze problematiek hier in de toekomst aan bod zal komen en wij zullen alleszins vanuit onze fractie initiatieven in deze zin nemen.

Hoe dan ook, wij verwachten van deze regering dat reeds in een eerste ontwerp-begroting de opties voor een nieuw vooruitstrevend economisch beleid duidelijk naar voor zouden komen, want als het de Vlaamse regering menens is met het aangekondigde offensief economisch beleid, moet ze daarvoor vanaf het begin ruimschoots de nodige middelen uittrekken. Wij hopen dat het niet bij een intentie zal blijven maar dat er daadwerkelijk werk zal worden gemaakt ten bate van Vlaanderen. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : De heer Desutter heeft het woord.

De heer E. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, mevrouw en heren Gemeenschapsministers, waarde collega's, «*Quo vadimus?*» was de titel van de opmerkelijke mercuriale welke de heer procureur-generaal Dumon op 1 september 1980 uitsprak op de plechtige openingszitting van het Hof van Cassatie en waarbij hij nader bleef stilstaan bij de vraag waarheen de diepgaande hervormingen van onze instellingen ons wel zullen leiden. Nu we op de vooravond staan waarop de tenuitvoerlegging van de wetten op de staatshervorming in een nieuwe en beslissende fase zal treden, blijft de echo van deze vraag «*Quo vadimus?*» meer dan ooit nog verder in onze oren klinken. Wij kunnen ons dan ook maar verheugen dat de Vlaamse Executieve, middels een beleidsverklaring, ons een heel eind wegs helpt om op deze vraag een eerste antwoord te geven.

Vooraleer meer in detail, op sommige aspecten van deze beleidsnota nader in te gaan, wil ik toch even een paar algemene bedenkingen maken. Overwogen dat de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen in zijn artikel 4 als eerste culturele aangelegenheid «de bescherming en de luister van de taal» heeft vooropgesteld, voel ik mij dan ook bijzonder gelukkig te mogen vaststellen dat – hoe vaag soms ook inhoudelijk – de vorm en de taal waarin de beleidsopties van de Vlaamse Executieve zijn verwoord, er toch op wijzen dat deze opties gewonnen en geboren zijn op eigen Vlaamse bodem. Ik meende dat ook dit eens mocht worden onderstreept en ik hoop dat zulks als het nieuw geluid mag opgemerkt worden van de voor onze instellingen aangekondigde nieuwe lente.

Bij het nalezen van deze beleidsverklaring, waarin uiteraard zowel plaatsgebonden als persoonsgebonden en culturele aangelegenheden worden behandeld, kunnen wij ons de vraag stellen of wij er ons nog voldoende van bewust zijn dat onze Vlaamse Raad optreedt als, en bevoegd is voor zowel de Vlaamse Gemeenschap als het Vlaamse Gewest.

Het lijkt wel nuttig nog eens duidelijk te stellen dat, vooralsnog en zolang 107 quater van de Grondwet niet wordt herzien, een institutionele scheiding is vastgelegd tussen gewest- en gemeenschapsaangelegenheden, welke aan onderscheiden entiteiten worden toebedeeld. Hoewel zijn grondgebied slechts bij overgangsmaatregel afgebakend is, heeft het Vlaamse Gewest trouwens een eigen rechtspersoonlijkheid, onderscheiden van deze van de Vlaamse Gemeenschap.

In het licht van deze beschouwingen moeten wij er terdege rekening mede houden, dat de opslorping de facto van het Vlaamse Gewest door de Vlaamse Gemeenschap tot bepaalde moeilijkheden aanleiding kan en zal geven op het vlak van de juiste bevoegdheidsafbakening en op dit van de werking van de betrokken organen. Quid bijvoorbeeld wanneer de Vlaamse Raad geconfronteerd wordt met een aangelegenheid welke als persoonsgebonden wordt aangemerkt

Desutter

en waarbij tevens bepalingen om de hoek kijken, die een plaatsgebonden materie tot voorwerp hebben maar toch onontbeerlijk zijn voor de uitoefening van de bevoegdheid als Gemeenschap.

Wat er ook van zij, de bevoegdheid en uiteraard ook de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Raad en van zijn Executieve is dubbelvoudig.

Enigzins aansluitend aan deze tweede bedenking lijdt het geen twijfel dat de juiste bevoegdheidsafbakening tussen het Parlement en de Vlaamse Raad nog een lange, empirische weg zal hoeven af te leggen vooraleer er ter zake van enige rechtszekerheid sprake zal zijn, waarbij dan op een coherent en nauwsluitend geheel van vaste regels kan gesteund worden.

Bijzonder delicaat zal in vele gevallen de vraag zijn of er al dan niet toepassing kan en mag gemaakt worden van artikel 10 van de reeds aangehaalde bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat de bekende interpretatietheorie van de «implied powers» bevestigt en het criterium van de onontbeerlijkheid als maatstaf hanteert voor de toelaatbare uitoefening van een impliciete bevoegdheid.

Hoe dan ook, het zal voor de leden van de Vlaamse Raad, die het initiatief nemen om zelf voorstellen van decreten neer te leggen, van het grootste belang zijn om zo ruim en zo spoedig mogelijk gedocumenteers te worden nopens de adviezen welke de Raad van State moet geven in het kader van de hem toevertrouwde taak tot voorkoming van bevoegdheidsconflicten. Het zullen immers vooral deze adviezen zijn, die als leidraad zullen die-

nen bij het beoordelen of een bepaalde aangelegenheid tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen of van de Gewesten, dan wel tot deze van de nationale wetgever behoort.

Ten slotte nog een vierde algemene bedenking.

Artikel 78 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen bepaalt, dat de Executieve geen andere macht heeft dan deze welke de Grondwet en de wetten en decreten krachtens de Grondwet uitgevaardigd, haar toekent.

Zoals het analoge artikel 78 van de Grondwet, waarvan het in feite een herschrijving uitmaakt, kan dit artikel als basis worden weerhouden voor het opdragen door de Vlaamse Raad van een normatieve bevoegdheid aan de Executieve om aangelegenheden te

Leden van de Vlaamse Executieve tijdens het debat. Van links naar rechts : Minister J. Buchmann (PW, Minister H. Schiltz (VU) en Minister G. Geens (CVP), Voorzitter van de Vlaamse Executieve

Desutter

regelen, die bij het zwijgen van het decreet tot de bevoegdheid van de Raad behoren.

Het kan zijn nut hebben dat via een raamdecreet een normatieve bevoegdheid aan het executerend orgaan wordt toegewezen, te meer wanneer deze toewijzing zich beperkt tot de bevoegdheid om door de decreterende macht vastgestelde regelen aan te vullen, veeleer dan om in diens plaats een aangelegenheid te regelen.

Het lijkt evenwel wijs dat, bij de start van deze nieuwe lente, wij ons samen zouden bezinnen welke de gulden middenweg de Vlaamse Raad hierbij zal bewandelen, indachtig zijnde dat een stelselmatige toewijzing van bevoegdheid aan het uitvoerend orgaan toch dreigt te leiden tot een uitholling van de bevoegdheid welke in haar oorsprong bij de decreterende macht berust.

Bij deze enkele algemene bedenkingen, die ik meende te mogen maken bij de voorgelegde beleidsverklaring, zal ik mij veroorloven nog even stil te staan bij een aantal materies, die in deze verklaring nader aan bod komen.

In de beleidsverklaring wordt enige aandacht besteed aan de ruimtelijke ordening.

Hierbij wordt onder meer bepaald dat, ten aanzien van de stads- en dorpsrenovatie, een nieuw decreet zal voorzien in een directer beleid zowel voor de overheids- als voor de privé-initiatieven. Ik zou hierbij willen vooropstellen dat, binnen Vlaanderen, zich zeer grote verschillen voordoen, zodat een operationele aanpak een specifieke gerichtheid op de eigenheid van de streek noodzakelijk maakt.

Concrete realisaties staan of vallen met het al of niet beschikbaar zijn van duidelijke beleidsopties en middelen. Er is behoefte aan een globale visie, ook inzake de terbeschermingstelling van middelen.

Er is echter onbetwistbaar een behoefte aan een verbijzondering van deze globale visie naar de provincies toe en op lager niveau. De concrete

uitwerking van het beleid en de heroriëntering van de middelen naar de acties toe, moet afgestemd worden op de lokale behoeften. De gemeentebesturen dienen de motor te zijn van elke stads- en dorpsvernieuwingsactie, eventueel in intercommunaal verband. De provinciale overheid zou de vedeelsleutel dienen te bepalen inzake de subsidiëring van uitbreiding en/of renovatie per deelgebied en instaan voor de coördinerende taak bij de effectieve realisatie.

Ik ben dan ook de mening toegedaan dat enkel op deze wijze effectief en efficiënt aan stads- en dorpsvernieuwing kan gedaan worden.

Nopens de ruimtelijke ordening zou ik verder nog de aandacht op de volgende twee punten willen vestigen.

1. In de huidige stedsbouw wet zijn meerdere beschikkingen opgenomen waarbij de Koning gemachtigd wordt bepaalde uitvoeringsbesluiten te treffen. Ik denk hierbij in het bijzonder aan de bij artikel 59 van de wet verleende bevoegdheid om één of meer algemene bouwverordeningen vast te stellen.

Nadat deze algemene bouwverordening sinds jaren reeds werd aangekondigd en de gemeentebesturen - mits de nodige armslag zou overgelaten worden om de plaatselijke bijzondere toestanden op te vangen en te reglementeren - ongetwijfeld een dergelijk initiatief zouden toejuichen, meen ik ook dat hier een terrein open ligt waar de Executieve vruchtbaar werk zou kunnen leveren.

2. Vermits zowel de stedsbouw en de ruimtelijke ordening als de politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven tot de bij artikel 107quater van de Grondwet bedoelde aangelegenheden behoren, zou wellicht voor het Vlaamse Gewest kunnen gedacht worden om het stelsel van de vergunningen op mekaar af te stemmen zodat niet alleen de administratieve behandeling van de dossiers, waarbij vaak bekendmakingen en openbare onderzoeken gemoeid zijn, vlotter zou kunnen verlopen maar waarbij dan tevens ook de rechtszekerheid voor de betrokkenen er in niet geringe mate bij zou winnen.

Bij het uitstippelen van de beleidsopties nopens de plaatsgebonden materies, wordt heel even ook stilgehouden bij de visserij, meer bepaald dan de riviervisserij.

Uitgaande van de overweging dat, in zover de visserij zich tot de territoriale zee en a fortiori in zover zij zich tot de open zee uitstrekt, het tegen de internationale en de nationale orde zou indruisen indien deze materie aan een gewestelijke overheid wordt opgedragen, werd in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 met de term „visvangst” de ganse visvangst, met uitzondering van de zeevisserij bedoeld. Alhoewel de Vlaamse zeevisserie dan ook als dusdanig tot de niet-geregionaliseerde materies is blijven behoren en er wellicht om deze reden in de beleidsverklaring stilzwijgend aan voorbij wordt gegaan, meen ik toch dat meerdere aspecten van de Vlaamse Raad en zijn Executieve opeisen; ik vernoem hierbij - en deze opsomming is zeker niet beperkend - de opleiding en de bijscholing van de zeevissers, zomede ook het economisch beleid dat ook voor deze sector niet mag veronachtzaamd worden. Er moet dringend naar de herwaardering van het visserij-onderwijs worden gestreefd.

Wat de beleidsverklaring op het stuk van de ondergeschikte besturen betreft, zal iedereen wel akkoord kunnen gaan met de vooropgestelde optie om de voogdij te versoepelen, hetgeen inhoudt dat dringend naar een vereenvoudiging inzake toezicht dient te worden gestreefd. Wij moeten hierbij vooral bedenken dat door de recente fusies, de gemeenten beduidend groter zijn geworden dan voorheen, hetgeen hun bestuurskracht heeft verstevigd.

Wij kunnen eveneens akkoord gaan dat de Vlaamse Raad en de Executieve dienen te streven naar een rationalisatie voor alle maatschappijen en intercommunales inzake nutsvoorzieningen, op voorwaarde evenwel dat zulks gebeurt binnen de bevoegdheden maar tevens ook binnen de perken welke bij de Grondwet en de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn vastgesteld en op voorwaarde vooral dat de principes, welke aan een goed begrepen „gemeentelijke autonomie”

Desutter

ten grondslag. liggen, volkomen worden geëerbiedigd. Wanneer de wetgever in de Bijzondere wet tot hervorming der instellingen „de vaststelling van het ambtsgebied van de verenigingen van gemeenten tot nut van het algemeen” onder de plaatsgebonden aangelegenheden heeft ondergebracht, kan bezwaarlijk worden volgehouden dat hierdoor de Gewesten de bedoelde rationalisatie niet kunnen realiseren door een verwijziging en een herverdeling van de ambtsgebieden van de intercommunales, via een normatieve maatregel, verplicht op te leggen, hierbij dan uitgaand dat de term „vaststelling van het ambtsgebied” zou inhouden dat de gewestelijke overheid zelf van boven uit de vaststelling van deze ambtsgebieden actief kan bepalen.

Een dergelijke interpretatie zou indruisen tegen de bepalingen van de artikelen 31 en 108, laatste lid van de Grondwet.

Het wordt stilaan een gemeenplaats te spreken over de gezondmaking van de financiële toestand van de gemeenten. Verscheidene sprekers hebben dit reeds gedaan. De oorzaken van de financiële moeilijkheden van deze lokale entiteiten zijn voldoende bekend : enerzijds een quasi-stagnatie langs de kant van de ontvangsten, vooral dan ingevolge de beperkte fiscale mogelijkheden en de beperkte verhogingen van het Gemeentefonds, en anderzijds een onomkeerbare verhoging van de lasten, waarvan meerdere dan nog van boven uit worden opgedrongen.

Vele van deze lasten gaan daarenboven het zuiver gemeentelijk kader te buiten en hebben dan ook een regionaal belang. Zou het dan ook niet denkbaar en vooral doenbaar zijn dat de regionale overheid zou bijdragen tot de financiering van deze lasten.

Ten slotte zou ik nopens de verhouding Vlaamse Raad ~ gemeenten nog de volgende opmerking van meer algemene aard willen maken.

Wanneer de Grondwet in artikelen 31 en 108 bepaalt dat de gemeenten bevoegd zijn voor alles wat van gemeentelijk belang is, heeft zij nochtans nergens bepaald wat onder gemeentelijk

belang moet worden verstaan.

Deze bepaling werd tot dusver aan de wetgever zelf overgelaten ; wat al dan niet tot de bevoegdheid van de gemeenten behoort, kan immers a contrario worden afgeleid uit hetgeen de wetgever al dan niet tot zijn bevoegdheid heeft behouden of overgenomen.

Nu bepaalde aangelegenheden van de nationale wetgever aan de bevoegdheid van de Gemeenschappen en van de Gewesten werden overgedragen, zijn deze laatste voortaan dan ook bevoegd om, in de plaats van de wetgever, voor deze materies uit te maken wat al dan niet van gemeentelijk belang is en blijft.

Wanneer wij allen akkoord kunnen stellen dat het grondwettelijk begrip „gemeentelijk belang” niet derwijze kan uitgehold worden dat aan de gemeenten praktisch geen bevoegdheid meer zou overgelaten worden, dan zullen wij ons niettemin te gelegener tijd telkens weer moeten beraden in hoeve de Vlaamse Raad kan en mag optreden in materies die primair toch als van gemeentelijk belang te beschouwen zijn. In elk geval moet hierbij worden overwogen dat de bevoegdheidsoverdracht naar de Gemeenschappen en de Gewesten toe, niet automatisch een onttrekken inhoudt van bevoegdheden aan de gemeenten.

In verband met het openbaar bibliotheekwerk wordt in de beleidsverklaring aangekondigd dat de uitvoering van het bibliotheekdecreet zal worden voortgezet „binnen de budgettaire mogelijkheden van zowel de gemeenten, de provincies als van de Vlaamse Gemeenschap”.

Mag hieruit worden geconcludeerd dat het decreet van 19 juni 1978 en het koninklijk uitvoeringsbesluit van 13 september 1979 zullen worden bijgestuurd onder meer inzake de data waarop de gemeenten over een bij toepassing van het decreet erkende openbare bibliotheek moeten beschikken die, naar gelang van het inwonertal, deeltijds of voltijds moet werken en een of meerdere afdelingen moet omvatten ?

Houdt deze beleidsverklaring ook in dat de erkenningsvoorwaarden op het

stuk van de lokalen, het personeel en inzonderheid de collecties en de openingstermijnen, tot meer proporties zullen worden herleid ?

Moeten wij ons overigens niet de meer algemene vraag stellen of het in de huidige financiële toestand, zowel van de gemeenten als van de subsidiërende overheden, nog verantwoord is zonder meer te bepalen dat elke gemeente over een krachtens het decreet erkende gemeentelijke openbare bibliotheek moet beschikken ?

Kan men zich, op voorwaarde dat hun werkterrein het ganse grondgebied van de gemeente omvat, waarlijk niet vergenoegen met één of desgevallend meerdere bibliotheken die weliswaar door privaatrechtelijke rechtspersonen zijn opgericht en georganiseerd, maar toch ook al aan de gestelde erkenningsvoorwaarden voldoen.

In de bijzondere wet van 8 augustus 1980 wordt enerzijds «de vrije tijdsbesteding en het toerisme» als een culturele aangelegenheid beschouwd in de zin van artikel 59 bis, § 2,1° van de Grondwet en wordt anderzijds «de hulp aan de toeristische nijverheid» onder de rubriek Economisch Beleid opgesomd, dat als een plaatsgebonden materie aan de bevoegdheid van de Gewesten is toevertrouwd.

In de vorige mededeling betreffende het regeerakkoord van de Vlaamse Executieve werden 16 lijntjes gewijd aan het toerisme.

De huidige beleidsverklaring halveert het tot 7 en dit voor een sector die een belangrijke tewerkstelling kent, van groot belang is voor onze handelsbalans en nog een zekere groei kan kennen.

Geen woord over vakantiespreiding, toeristische infrastructuur, jachthavens, classificatie van logiesbedrijven, toeristisch onderwijs, toeristisch onderzoek, enzovoort.

Zal men verder gaan met de politiek der directe investeringen ? Wordt de eenmaligheid der hotelpremie behouden of zal deze ook meermaals te bekomen zijn zoals in Wallonië ? Worden ook onze kuuroorden gesubsidieerd zoals in het zuiden van het land en wat met het congresterisme,

Desutter

het kampeertoerisme, enzovoort ? Mochten de werkgroepen van de buitenlandse burelen aangepast zijn aan de waarde van de munt in het betrokken land, dan zou men op vlak van promotie reeds een hele stap verdere staan.

Wij hopen dat de verantwoordelijke minister ter zake weldra een nieuwe beleidsnota zal opmaken die in de Raad kan worden besproken.

Alhoewel de brandvoorkoming als dusdanig een nationale materie blijft uitmaken welke vooral dan in het kader van de wet van 30 juli 1979 betreffende de brandpreventie moet benaderd worden, zou ik bij het beleid inzake toerisme toch even de aandacht van de Raad op volgend probleem willen vestigen.

In afwachting van enig uitvoeringsbesluit bij de wet van 30 juli 1979 en bij gebrek aan een duidelijke reglementering in het raam van de wet van 19 februari 1963 houdende statuut van de hotelinrichting, zijn de gemeentelijke overheden nopens de brandbeveiliging in de hotels en pensions nog op een eigen beoordeling en reglementering aangewezen zodat deze verscheidenheid de rechtszekerheid niet in de hand werkt en overigens tot een zekere discriminatie aanleiding kan geven.

Het **Overlegcomité** van de Kustgemeenten heeft tijdens zijn vergadering van 2 oktober 1981 dit probleem speciaal behandeld en unaniem aangenomen dat bij de hogere overheid zou aangedrongen worden op een algemene reglementering welke de minimale maatregelen zou voorschrijven die moeten genomen worden om de brandveiligheid in de hotelinrichtingen te waarborgen zonder dat hierbij de rendabiliteit van de betrokken inrichtingen evenwel uit het oog zou worden verloren.

De Vlaamse Executieve zou hierbij wellicht een initiatief kunnen nemen door bijvoorbeeld een bouwverordening op te stellen. Artikel 59 van de stedebouwwet, waarover ik reeds heb uitgeweid, laat immers toe een algemene bouwverordening vast te stellen die alle nodige voorschriften bevat om

onder meer te voorzien in de veiligheid van de bouwwerken, met name de beveiliging tegen brand.

Tot daar enkele beschouwingen over deze beleidsnota. (**Applaus bij de CVP**)

De Voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, mevrouw en heren Ministers, dames en heren collega's, bij het betreden van dit spreekgestoelte bekruipt mij enerzijds een gevoel van trots en anderzijds overvalt mij het knagen van een zekere teleurstelling.

Een gevoel van trots omwille van het feit dat het mij gegeven is mijn «maidenspeech» in dit halfroond te kunnen houden naar aanleiding van de eerste beleidsverklaring opgesteld door een autonoom bevoegd zijnde Vlaamse Executieve waardoor het Vlaams bewustwordingsproces in een fase is getreden waarin eindelijk het eigen lot in eigen handen is gelegd, ook al moet nu nog met dezelfde dynamische krachten als in het verleden worden geijverd om de resultaten van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd verder maximaal uit te bouwen, aanvankelijk binnen het kader van de te voltooien staatsheving en nadien via het consequent doortrekken van de regionalisering.

Een knagen van een zekere teleurstelling overvalt mij omwille van het duidelijke gebrek aan belangstelling dat werd betoond voor de toelichting bij de beleidsverklaring. Een persorgaan schreef dat de afwezige Parlementsleden geen verontschuldiging konden inroepen. Ik sluit mij aan bij het gezegde dat afwezigen meestal ongelijk hebben, maar voeg er onmiddellijk de bedenking aan toe dat heel wat leden van de Vlaamse Raad niet voor lief hebben genomen dat de Vlaamse Executieve het nuttig heeft geoordeeld het prerogatief van de Vlaamse Raad, te weten als eerste te worden geïnformeerd over de beleidsverklaring, te hebben opgeofferd voor, wat ik omzwachteld zal noemen, communicatiebelangen.

Niet zonder een zekere aarzeling breng ik als neofiet de lef op u, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, dit gevoel van onvrede te verkondigen, hopende dat daardoor getuigenis wordt afgelegd dat ook de jonge leden van de Vlaamse Raad sterk gehecht zijn aan de naleving van de deontologische regels. Vooral in een periode waarin velen de mond vol hebben over de herwaardering van onze instellingen komt het ongemeen slecht over te moeten ervaren dat de beleidsverklaring voor de Vlaamse Raad reeds door de media werd commentarieerd vooraleer zij aan de leden van de Vlaamse Raad werd voorgelegd. Op dit stuk had deze Raad reeds een betere start verdiend.

Bij ontleding van de beleidsverklaring van de Vlaamse deelregering is het mij opgevallen dat binnen de culturele materies een aantal traditionele pijlers uit ons cultuurbeleid niet de aandacht krijgen die zij verdienen. Zo wordt ondermeer het kunstbeleid op een erg stiefmoederlijke manier behandeld in de beleidsverklaring. Betekent zulks dat men op het terrein geen nieuwe krachtlijnen op het beleidsvlak mag verwachten ?

Inzonderheid het stilzwijgen over het te voeren operabeleid komt in de beleidsverklaring als zeer ongewoon over, nu de oprichtingsfase van de Opera van Vlaanderen voltooid is en bijgevolg dringend gestalte moet worden gegeven aan het nieuw initiatief.

Al te lang is de opera ten onzent een cultuurvorm geweest die vrijwel door elkeen, ook voor de nagenoeg 100.000 mensen die jaarlijks een bezoek aan de opera brengen, beschouwd wordt als onbenullig, elitair en onefficiënt. Het huidige publiek, zoals gezegd en het weze herhaald een schamele 100.000 toeschouwers per jaar, waarvoor de gemeenschap niet minder dan 400 miljoen per jaar moet weten op te brengen, dat publiek bestaat overwegend uit vijftigers en zestigers, voor wie het operabezoek niets meer is dan een vorm van society-leven en amusement.

Het is zonder meer duidelijk dat de opera er bij ons niet in slaagt een jong publiek aan te trekken, in tegenstelling tot het buitenland, waar jongeren

Beysen

urenlang in de rij staan voor een operak kaartje. De eerste beleidsdaad van de Opera van Vlaanderen die erin bestond de inkomprijzen drastisch de hoogte in te jagen, is alvast niet van aard om de aantrekkingskracht van de opera, noch voor de jongeren, noch voor de volwassenen, te vergroten en getuigt zeker niet van de wil om het democratiseringsproces in het cultuurleven ook in de opera door te drukken.

Hoe kan het verantwoord worden dat de directie van de Opera van Vlaanderen wordt toevertrouwd aan iemand die geen bijzondere onderlegdheid in verband met het operawezen kan worden toegeschreven en die bovendien liet weten dat hij voor het aan de gang zijnde seizoen 1981-1982 niet de minste verantwoordelijkheden wil nemen?

Een en ander toont aan dat de mislukking van de Opera van Vlaanderen reeds van bij de start van het initiatief is ingebouwd.

Ook op het financieel vlak dreigt met de jaren een situatie te ontstaan waarbij, gezien de gelijkblijvende bijdrage van de andere betrokken overheden, als daar zijn de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen en de steden Gent en Antwerpen, deze Vlaamse Raad steeds dieper in de geldbeugel zal moeten tasten om de Opera van Vlaanderen te financieren.

Mag ik de Vlaamse Executieve verzoeken, ter gelegenheid van de eerstkomende bespreking van de begroting, de Vlaamse Raad een evaluatieverslag te bezorgen over de werking van de Opera van Vlaanderen gedurende de eerste helft van het werkingsjaar, waaruit, naar ik hoop, elementen zullen aan het licht komen die het moeten mogelijk maken duidelijk afgebakende beleidlijnen uit te tekenen, gekoppeld aan de waarborg dat de Opera van Vlaanderen, op het financieel vlak voor de Vlaamse Raad geen vat der Danaïden zal worden.

Het tweede deel van mijn uiteenzetting behoud ik voor aan wat in de beleidsverklaring omschreven staat als het streven naar rationalisatie en

coördinatie van de culturele infrastructuur. Door de jaren heen werden inzake voorzieningen op het vlak van de culturele infrastructuur, tal van, meestal spectaculaire, initiatieven genomen, waarvan thans moet worden vastgesteld dat het niet steeds duidelijk was met welke doeleinden men is overgegaan tot bijvoorbeeld de aankoop van het domein Alde Biezen in Limburg, tot het huren van het Rasteel Coloma te Sint-Pieters-Leeuw of tot het in gebruik nemen van het fel geconstateerde cultureel centrum De Brakke Grond in Amsterdam. Om het maar bij deze drie voorbeelden te houden en om het niet te hebben over de weinig oordeelkundige spreiding van andere culturele infrastructuur. Het feit dat het cultuurbeleid al te lang binnen dezelfde invloedssfeer is gevoerd geworden, heeft ongetwijfeld in de hand gewerkt dat velen momenteel geen klare kijk hebben op wat reilt en zeilt in en om wat men in het jargon de culturele buitendiensten noemt.

In een tijdperk dat beheerst wordt door matiging en inlevering, moet van een nieuwe bewindsploeg verwacht worden dat van stonde af duidelijkheid wordt gecreëerd en indien nodig orde op zaken wordt gesteld.

In een periode die gekenmerkt wordt door de schaarsheid van materiële middelen, kan niet langer verantwoord worden dat infrastructuren zoals Coloma te Sint-Pieters-Leeuw staan te verkommeren bij gebrek aan bestemming en dat de gemeenschap sedert verscheidene jaren voor een miljoenen-huur heeft moeten opdraaien ingevolge onverantwoorde beleidsdaden. Indien we recente persberichten mogen geloven – en waarom zouden we niet? – lijkt het einde van het spookbeleid omtrent het Rasteel Coloma eindelijk in zicht.

Kan de Vlaamse Executieve de bevestiging brengen van het persbericht, waarin gemeld staat dat het Groenplan zou overgaan tot het aankopen van het park, op voorwaarde dat het gemeentebestuur van Sint-Pieters-Leeuw kasteel en bijhorende gebouwen zelf zouden verwerven?

Anderzijds moet gepleit worden voor een drastische beleidsombuiging in-

zake het statuut van de ambtenaren, tewerkgesteld in de culturele buitendiensten. Thans moet worden vastgesteld dat de aanwerving van deze ambtenaren gebeurt op grond van zeer diverse reglementen en criteria en via zeer uiteenlopende procedures. Vaak ontbreekt in de culturele buitendiensten niet alleen elke vorm van personeelsstatuut, maar is er ook geen sprake van de in de cultuurpactwetgeving voorziene beheerscommissies.

Het is de wens van de PW-fractie dat de Vlaamse deelregering en inzonderheid de Gemeenschapsminister voor Cultuur zo spoedig mogelijk een inventaris opstelt van wat men gemeenschappelijk de culturele buitendiensten noemt. Tevens dient de relatie tot het hoofdbestuur bepaald, met andere woorden, welke besturen uit Nederlandse Cultuur zijn verantwoordelijk voor welke instellingen?

Ook moet duidelijkheid gecreëerd worden omtrent de juridische basis van deze cultureleinstellingen en omtrent het personeelsstatuut van de in deze instellingen tewerkgestelde ambtenaren.

Om het de leden van de Vlaamse Raad mogelijk te maken een gefundeerd inzicht te verwerven in deze tot nog toe nogal verborgen gehouden beleids-tak, verdient het aanbeveling dat tevens een overzicht zou worden gegeven, enerzijds van de doelstelling van de verschillende culturele buitendiensten, anderzijds van de tot nog toe ontplooidde activiteiten in deze instellingen. Tevens dient gepleit te worden voor het invoeren van een rendabiliteitsbeginsel in deze instellingen. Het is onze overtuiging dat mits een verantwoorde aanpak de staatstussenkost kan beperkt worden. Dit blijkt althans uit één voorbeeld: in het Jeugdcentrum Hoge Rielen te Lichtaart, beheert door de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, bedraagt de overheidstussenkost per etmaal en per gebruiker 24 frank. In het Vormingscentrum Destelheide te Dworp daarentegen bedraagt de overheidstussenkost per etmaal en per gebruiker niet minder dan 843 frank. De vraag omtrent het hanteren van rendabiliteitsbeginselen in de culturele buitendiensten wordt door dit voorbeeld alleen noodzakelijk.

Beysen

Tot slot van dit deel van mijn betoog wens ik de Gemeenschapsminister van Cultuur te verzoeken de Vlaamse Raad mededeling te doen over de termijn binnen welke hij hoopt een oplossing te kunnen geven omtrent de toepassing van de diverse in het Cultuurpact voorziene beheersformules met betrekking tot het beheer van de diverse culturele buitendiensten.

Tot besluit wens ik, aansluitend op de mondelinge vraag die gisteren gesteld werd door collega Raphaël De Clercq over de werking van het Internationaal Cultureel Centrum, uiting te geven aan de diepe bezorgdheid die er, in sommige kringen, heerst over de toekomst van het ICC.

Met genoegen heb ik uit het antwoord van Gemeenschapsminister Poma vernomen dat hij werk wil maken van een herziening van het personeelskader en van de trouwens noodzakelijke herschikking van de beheerscommissie.

Mag ik van deze uiteenzetting niet alleen gebruik maken om de Gemeenschapsminister te verzoeken deze aangelegenheid heel spoedig te behandelen, maar tevens de hoop uitdrukken dat het ICC weldra opnieuw een voortdurende bron zou kunnen worden van documentatie en informatie betreffende alle kunstvormen, zowel ten gerieve van de artiesten als voor het publiek, dat in het ICC de ruimten optimaal zouden aangewend worden die het meest geschikt zijn voor de specifieke vorm van kunstbeleving, als daar zijn de plastische kunst, het experimenteel theater, de videocultuur en de literatuur.

Mits het ICC het personeelskader bekomt waarop een internationaal cultureel centrum omwille van de taakomschrijving moet kunnen een beroep doen, mits het ICC beheerd wordt door een commissie waarin, op grond van de cultuurpactwetgeving, de representatieve strekkingen vertegenwoordigd zijn, mits het ICC kan geleid worden met ruimte voor artistieke vrijheid en individuele ontplooiingskansen, kan het Internationaal Cultureel Centrum spoedig uitgroeien tot een permanente ontmoetings-

tingsplaats van ideeën waar nauw kan samengewerkt worden met andere culturele instellingen zowel op regionaal, nationaal en internationaal vlak.

Mijnheer de Voorzitter, dit waren een aantal punten die ik aan de aandacht van de Vlaamse Raad wou onderwerpen, in de hoop en de verwachting dat binnen een zo kort mogelijke tijdsperiode een aantal in mijn betoog opgenomen opties zullen worden gelicht.

De Voorzitter : Mevrouw Smet heeft het woord.

Mevrouw M. Smet (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, ik wil starten met een proficiat aan de Vlaamse Executieve voor de volumieuze en waardevolle nota die de beleidsverklaring is. Men heeft getracht er een Vlaams profiel in te leggen waarin al de sectoren aan bod komen en waarbij de krachtlijnen worden aangeduid om een eigen Vlaams beleid te voeren.

Deze verklaring heeft dezelfde kracht als de nationale regeringsverklaring. Het feit dat van bij den beginnen wordt aangeduid dat er geen eensgezindheid is over alle punten, duidt de manier aan waarop de Executieve en de Vlaamse Raad wensen te werken gedurende de vier jaar van de evenredige samenstelling, namelijk een manier waarbij politieke keuzen zullen gemaakt worden, ook intern binnen de Vlaamse Gemeenschap.

Ik ben het eens met de uitspraak die de Voorzitter van de Vlaamse Executieve hierover deed : «ook binnen de Vlaamse Gemeenschap is het onzin te stellen dat wij over alles hetzelfde denken». Ook daar moeten ideologische basiskeuzen worden gemaakt.

Dit pleit voor de waarachtigheid van het document. Het zou utopisch geweest zijn indien de Vlaamse beleidsverklaring een andere illusie had geschonken.

Ik zou willen spreken over drie specifieke punten : de begroting, economie en tewerkstelling en de lokale radio's.

Wat de begroting betreft, opteert de Vlaamse Executieve voor één midde-

lenbegroting.

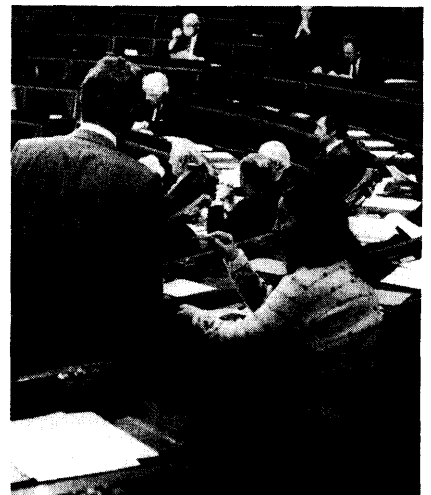
Deze werkwijze leidt tot meer overzichtelijke en coherente begrotingsdocumenten, wat een grondige bespreking in de Vlaamse Raad gemakkelijker mogelijk maakt.

Daarenboven zorgt een hergroepering van alle financiële middelen voor het doorbreken van het tot op heden vigerend onderscheid van de gemeenschapsaangelegenheden enerzijds en de regionale aangelegenheden anderzijds en kunnen beleidsprioriteiten financieel beter ondersteund worden.

Akkoord met deze stelling, maar zij houdt ook risico's in : een switching van de gemeenschapsgelden naar de gelden bestemd voor de uitvoering van de gewestelijke materies wordt technisch veel gemakkelijker.

Dit houdt het gevaar in dat meest zou bespaard worden op de gemeenschapssector, maar in deze gemeenschapssector zitten juist de zwakste groepen die het meest kwetsbaar zijn en zich ook het minst kunnen verdedigen als ze financieel worden benadeeld.

Vanuit de CVP-fractie dringen wij aan op een duidelijke optie ten voordele van het in stand houden en promoveren van de sociale en culturele sector.

Mevrouw M. Smet (CVP) in gesprek met CVP-fractievoorzitter G. Verhaegen

Smet

Een eigen Vlaams profiel werd in het verleden juist via deze sectoren uitgebouwd. Het zou daarenboven in het kader van het tewerkstellingsbeleid onlogisch zijn enerzijds de sociale en culturele sector te gaan beperken, en anderzijds een derde arbeidscircuit te gaan oprichten juist in deze sectoren, want het is precies daarin dat vele BTK-projecten zich situeren.

In het licht van deze beschouwingen vraag ik me af wat de Vlaamse Executieve bedoelt met een herziening van de subsidiëringpolitiek in functie van een onderzoek naar het globaal nut ervan. Wat betekent «globaal nut»? Projecten zoals «Tweede-kans-onderwijs»), zoals «omschakelen», voldoen die volgens de Vlaamse Executieve aan een globaal nut? Of niet? Hoe definieert men dit?

Tweede punt: economisch beleid en tewerkstelling. Hier zal ik kriskras door een aantal problemen heen gaan.

Ondernemingen in moeilijkheden zouden nog steun ontvangen als door het wegnemen van de oorzaak van de moeilijkheden de leefbaarheid van de onderneming kan worden hersteld. Is de Vlaamse Executieve van zin dezelfde politiek te voeren als de nationale regering, dit wil zeggen dat naast de besparingen die men invoert op verschillende posten binnen een onderneming ook de werknemers verplicht zullen worden een bepaald procent van hun loon in te leveren, en zo niet zal men dan twee soorten werknemers creëren, die van de nationale sectoren en die van de regionale?

Bij het werkgelegenheidsbeleid stelt de Vlaamse Executieve dat de subregionale tewerkstellingsdiensten van de RVA moeten worden gerevalueerd en efficiënt uitgebouwd. Ik veronderstel dat dit betekent dat de STC's zich zullen bezig houden met de bemiddeling, plaatsing en begeleiding der werkzoekenden en dat de controleopdracht, namelijk de niet-werkwilligheid van de werklozen trachten op te sporen, niet meer door één en dezelfde instantie gebeurt? Ik zou hierop een duidelijk antwoord wensen van de Minister die de tewerkstelling onder

zijn bevoegdheid heeft.

Tevens zou ik er prijs op stellen dat de evaluatie van het pilootproject SIMONA aan de Vlaamse Raad ter kennisgeving wordt medegedeeld.

Minister G. Geens: Dit is de bedoeling.

Mevrouw M. Smet: In de beleidsnota wordt ook gesteld dat de kennisgeving van openstaande betrekkingen efficiënter georganiseerd moet worden. De meldingsplicht van vacante betrekkingen is reeds geruime tijd wettelijk verplicht. Tot hiertoe werd hieraan weinig of geen gevolg gegeven. Er bestaat een circuit waarbinnen mensen die een betrekking zoeken elkaar niet via de officiële meldingsplicht vinden.

Mag ik vragen – als men dit opnieuw behandelt – hoe men dit efficiënter zal organiseren? Voorts zou ik aan de Minister vragen aan te dringen opdat hierbij zou worden gewaakt over de toepassing van de wet van 4 augustus 1980 betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt en dat de overtredingen op dit vlak zouden worden gesanctioneerd.

De omvorming bij decreet van de huidige GERV tot een Sociaal-economische Raad voor Vlaanderen – SERV – is een zeer belangrijke stap en de Vlaamse Raad zal dan ook de mogelijkheid hebben omtrent zijn samenstelling te debatteren. Zo hoop ik althans.

De samenstelling van het VESOC ligt evenwel vast, namelijk vertegenwoordigen van het Vlaamse land van werknemersorganisatie, werkgeversorganisatie en overheid.

Meent de Minister niet dat in dit overlegorgaan, dat in het verleden reeds zijn nut heeft bewezen, en dat uiterst belangrijk is voor de verdere evolutie van ons economisch en sociaal beleid, de werkgevers en werknemers van de sociaal-culturele sector moeten worden betrokken.

U weet dat hierover een duidelijke vraag werd gesteld door Caritas, waarop de vorige regering blijkbaar geen voldoening heeft kunnen geven.

Het belang van dit overlegcomité mogen we niet onderschatten als we weten dat de Vlaamse Executieve zich tegenover het VESOC geëngageerd heeft om alle beslissingen waarover een eenparig akkoord bestaat, uit te voeren wat dus ook gevolgen heeft voor alle werknemers en werkgevers, ook voor de sociaal-economische sector.

Graag had ik van de Minister een antwoord gehad om te weten welk zijn standpunt ter zake is.

Zo kom ik tot mijn derde punt, dat de lokale radio's zal behandelen, één van de zaken waarover geen eensgezindheid tussen de verschillende partijen kon worden bereikt.

De CVP-fractie is voorstander van het vrij initiatief inzake lokale radio's en dringt aan op een spoedige uitvaardiging van een decreet houdende de erkenningsvoorwaarden van lokale zenders. De illegaliteit van de bestaande zenders kan slechts op dat ogenblik ophouden in het Vlaamse land.

Voor de CVP-fractie is de filosofie die ten grondslag ligt aan de erkenning van zenders, deze van hun belang voor de vrijetijdsbesteding en voor de buurtwerking, voor de communicatie binnen de betrokken gemeenschap; een lokale radio die openstaat voor actieve medewerking van luisteraars en van sociaal-culturele groepen.

Wij zijn niet voor de erkenning van enkele sterke vrije zenders met eenzijdig commerciële doeleinden die trouwens het bestaan en de oprichting van een veel groter aantal lokale zenders verhindert, en dit in het licht van de filosofie dat het hoofdzakelijk om zenders moet gaan die een buurt en een lokale gemeenschap vertegenwoordigen. Vanuit de RTT zegt men mij trouwens dat het onmogelijk is het bestaan van de lokale radio's te waarborgen als men daarnaast ook sterke zenders toelaat, gezien het beperkt aantal frequenties waarop mag worden uitgezonden.

Onderzoekingen van de RTT wijzen uit dat, indien de huidige bij koninklijk besluit van 20 augustus vastgelegde technische normen worden geëer-

Smet

biedigd, ruimte bestaat voor een vijftigtal lokale zenders zonder vooropgelegde coördinatie en tachtig zenders in geval van strakke ordening, maar dat laatste is bijna onmogelijk. Laten we dus zeggen dat er mogelijkheid bestaat voor een vijftigtal lokale zenders verspreid over het hele grondgebied.

Wanneer vrije radio's – en de term «vrije radio's» verwijst naar radio's met een groter zendvermogen dan nu toegelaten – operen, wordt het aantal lokale radio's meteen ten zeerste beperkt. Zo blijkt er, in de meest optimistische hypothese, slechts plaats te zijn voor een tiental vrije radio's met een grote regionale reikwijdte en, in dit geval, wordt het bestaan van lokale radio's onmogelijk gemaakt. Technisch zou een vermenging van beide stelsels niet houdbaar zijn.

Niet alleen in het licht van deze technische beperking maar ook in het licht van de filosofie die ten grondslag moet liggen aan het bestaan van loka-

le radio's, lijkt het ons, CVP-fractie, ondenkbaar dat men het bestaan van buurtgebonden radio's zou verhinderen via de erkenning van de grote commerciële zenders.

Graag vernam ik dan ook welke de intenties van de Minister ter zake zijn.

Ik zou nog een bijbedenking willen maken. ik weet dat de Vlaamse Executieve daarover niet veel bevoegdheid en macht heeft, maar het is toch bijzonder storend dat, zonder dat er daarvoor speciale redenen zijn, sommige lokale radio's zomaar worden aangeslagen en andere, in dezelfde gemeente niet.

Op welke basis steunt het gerecht zich – of de mensen die ervoor instaan – om deze zaken te regelen? Volgens mij gebeurt dit alles op een onverantwoorde manier. Het doet de gewone burger aan de rechtsstaat en aan de geldigheid van de wet twijfelen. Het bevestigt nog meer de overtuiging, die al bij zeer veel mensen leeft, dat het gerecht gepolitiseerd is en dat er een

klassengerecht bestaat. Ik wenste dit ook in de Vlaamse Raad naar voren te brengen en hoop dat hieraan een oplossing zal worden gegeven. (**Applaus bij de CVP**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 12.40 uur.
